

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA
KATEDRA CESTOVNÍHO RUCHU TÁBOR

STUDIJNÍ PROGRAM: 6208T EKONOMIKA A MANAGEMENT
STUDIJNÍ OBOR: OBCHODNĚ PODNIKATELSKÝ

REKREAČNÍ VYUŽÍVÁNÍ UMĚLÝCH JEZER

Vedoucí práce :
Mgr. Josef Navrátil

Autorka:
Jana Podrázská

Tábor 2006

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jana PODRÁZSKÁ**
Studijní program: **M6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Obchodně podnikatelský - sp. cestovní ruch**

Název tématu: **Rekreační využívání umělých jezer**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Zmapovat pobřeží nádrží po těžbě štěrkopísku z hlediska jejich využití pro rekreaci - Třeboňsko/ Tušř, Klikov.

Provést analýzu rekreačních aktivit a pokusit se o segmentaci návštěvníků.

Kriticky zhodnotit současný stav využití rekreačního prostoru.

Vyhodnotit účinnost legislativních nástrojů na sledovaném území.

Navrhnout optimální řešení rekreačního využití sledované lokality.

Metodický postup:

1. Analýza pramenů a literatury.
2. Terénní výzkum.
3. Metoda sociologického výzkumu.
4. Metoda vysvětlujícího popisu.
5. Metoda interpretace kartografických a grafických děl.

Rámcová osnova:

1. Úvod a přehled literatury, 2. Metodika, 3. Situační analýza, 4. Výsledky dotazníkového šetření, 5. Rekreační aktivity - stav a opatření, 6. Shrnutí, 7. Použitá literatura, 8. Přílohy.

Rozsah práce: 30 - 40 stran
Rozsah příloh: dle potřeby
Forma zpracování diplomové práce: tištěná

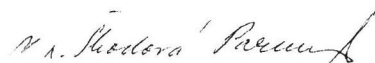
Seznam odborné literatury:

- Begon, M., Harper, J.L., Towsed, C.R.: Ekologie, jedinci, populace společnosti. UP Olomouc, 1997
Dykyjová, D.: Třeboňsko. ENKI Třeboň, 2000
Eiseltová, M. (ed.): Obnova jezerních ekosystémů - holistický přístup. Wetlands international publ. č.32
Godde, P.M., Price, M.F., Zimmermann, F.M.: Tourism and development in mountain regions. New York: Gabi Publishing, 2000
Janda, J., Jeník, J., Přibil, S. (ed.): Ekologie a ekonomika Třeboňska po deseti letech. Třeboň: BÚ ČSAU, 1990
Jeník, J., Přibil, J. (ed.): Ekologie a ekonomika Třeboňska. Třeboň: BÚ ČSAU, 1978
Květ, J., Jeník, J., Soukupová, L. (eds.): Freshwater Wetlands and Their Sustainable Future: A Case Study of the Trebon Basin Biosphere Reserve, Czech Republic. Man and the Biosphere Series 28, Unesco & Parthenon, 2002
Stanners, D., Bourdeau, P. (eds.): Europe's Environment. The Dobříš Assessment: EEA Copenhagen, 1995
Šulcová, J. (ed.): Třeboňsko 2000: Ekologie a ekonomika Třeboňska po dvaceti letech. Třeboň: ENKI, 2000

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Josef Navrátil
Katedra cestovního ruchu

Datum zadání diplomové práce: 30. března 2005

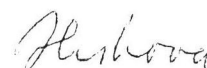
Termín odevzdání diplomové práce: 30. dubna 2006

prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc.

děkanka

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH**
Střední oddělení
VANČUROVA 2904 390 01 TÁBOR

doc. Ing. Marie Hesková, CSc.

vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 30. března 2005

PROHLÁŠENÍ:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Rekreační využívání umělých jezer“ vypracovala samostatně na základě vlastních poznatků a materiálů, které uvádím v seznamu literatury.

Tábor, duben 2006

A handwritten signature in cursive script, reading "Jirka Pátrník", written over a horizontal dotted line.

podpis

PODĚKOVÁNÍ:

Děkuji Mgr. Josefu Navrátilovi za odbornou pomoc a vedení při zpracovávání diplomové práce. Současně bych chtěla vyjádřit poděkování i všem ostatním osobám, s nimiž jsem v průběhu tvorby předkládané práce spolupracovala, za spolupráci a ochotu při poskytování potřebných a cenných informací a taktéž při shromažďování materiálů.

Obsah

1	Úvod	3
2	Cíl práce metodika	4
2.1	Cíl práce	4
2.2	Metodika.....	4
2.2.1	Metodika tvorby práce	4
2.2.2	Metodika dotazníkového šetření	5
2.2.2.1	Specifikace respondentů.....	6
2.2.3	Metodika situační analýzy.....	8
3	Rešerše literatury.....	10
4	Situační analýza turistické oblasti	13
4.1	Lokalizační podmínky.....	13
4.1.1	Přírodní podmínky.....	13
4.1.1.1	Reliéf.....	13
4.1.1.2	Geologie	14
4.1.1.3	Klima.....	15
4.1.1.4	Hydrologie.....	16
4.1.1.5	Flora	16
4.1.1.6	Fauna	18
4.1.2	Přírodní atraktivita	20
4.1.3	Společenské podmínky a atraktivita	22
4.1.3.1	Kulturně historické památky	23
4.1.3.2	Kulturní zařízení a akce.....	24
4.1.3.3	Sportovní a zábavní zařízení a akce	25
4.1.3.3.1	Sportovní rybolov.....	26
4.2	Realizační faktory	26
4.2.1	Doprava – dopravní dostupnost	26
4.2.1.1	Silniční	27
4.2.1.2	Železniční	27
4.2.2	Ubytovací a služby.....	27
4.2.2.1	Ubytovací zařízení.....	28
4.2.3	Stravovací služby	29
4.2.4	Institucionalizace CR na území Třeboňska.....	30

5	Oblast pískoven u Suchdola nad Lužnicí	32
5.1	Suchdol nad Lužnicí.....	32
5.2	Těžba nerostných surovin.....	35
5.2.1	Vliv těžby nerostných surovin na přírodní a životní prostředí.....	35
5.2.2	Charakteristika ložisek štěrkopísků Tušť a Klikov	36
5.2.2.1	Ložisko Klikov	36
5.2.2.2	Ložisko Tušť	37
5.3	Rekreace na pískovnách u Suchdola nad Lužnicí – zhodnocení současného stavu.	39
5.4	Legislativní nástroje a střety zájmů.....	40
6	Analýza rekreačních aktivit.....	42
6.1	Návštěvník - kdo to je a odkud přijel?	42
6.2	Návštěvnost suchdolských pískoven.....	44
6.3	Aktivity, kterým se návštěvník nejčastěji věnuje.....	46
6.4	Návštěvník na dovolené	48
6.5	Problémy, které řeší.....	52
7	Rekreační využití pískoven Tušť a Klikov	56
7.1	Profil návštěvníka.....	56
7.2	Segmentace návštěvníků	56
7.3	Návrhy.....	57
8	Závěr.....	59
9	Použitá literatura	61
10	Seznam příloh.....	63

1 Úvod

Specifickou formou mechanického pohybu obyvatelstva, jejíž rozsah a intenzita roste, je cestovní ruch. Týká se především obyvatelstva vyspělých zemí, kde se, v souvislosti s růstem životní úrovně a rozšiřováním fondu volného času, stává masovým jevem a ekonomicky i sociologicky důležitým fenoménem. Dotýká se i obyvatelstva rozvojových zemí, které se jako „přijímající“ země stále intenzivněji zapojují do mezinárodního cestovního ruchu. Moderní cestovní ruch v různých formách soustřeďuje k dlouhodobým či krátkodobým pobytům obyvatelstvo do významných středisek, oblastí a zemí. [4]

Podle údajů Světové organizace cestovního ruchu (WTO) dosahovaly příjmy z cestovního ruchu na počátku 90let přes 450 miliard amerických dolarů. [4] V roce 2010 však již mají dosáhnout 1,5 bilionu dolarů a v roce 2020 dokonce 2 biliony dolarů. Na tomto neobyčejně dynamickém růstu se má podle WTO v podstatné míře podílet evropský kontinent a v jeho rámci zejména země střední a východní Evropy. [1]

Pro Českou Republiku přes veškeré současné problémy a úskalí ekonomického vývoje bude turistika významným prvkem ekonomického růstu. Její geografická poloha, krajinný potenciál, bohatství památek jakož i rozsah dalších turistických atraktivit opravňují k takovému tvrzení. Pouze však za předpokladu, že služby cestovního ruchu u nás budou mít potřebný rozměr nejen kvantitativní, ale i kvalitativní. A jak známo, kvalita služeb obecně se odvíjí od kvality lidí a jejich kvalifikace. Význam kvalifikace v cestovním ruchu přitom umocňuje skutečnost, že se stává stále více (celosvětově i u nás) zdrojem nových pracovních příležitostí. [1]

Cestovní ruch přitom vytváří pracovní příležitosti bez velkých investic. Díky velkému „multiplikačnímu efektu“ každé pracovní místo vytvoří v průměru 1,5-2 pracovní příležitosti pro jeho potřeby (v rozvojových zemích dokonce 4-6). Z tohoto hlediska poskytuje cestovní ruch značné možnosti pro strukturální změny v hospodářství transformujících se zemí střední a východní Evropy. [4]

Proti cestovnímu ruchu také vystupuje řada kritiků, jejichž námitky se stavějí nad prokazatelné ekonomické zisky. Upozorňují na to, že „masy turistů mohou přemoci přírodu tam, kde ji cestovní ruch využívá pro své potřeby“. V oblastech cestovního ruchu místní obyvatelstvo může ztrácet sociální identitu, výstavba hotelů kazí pobřeží či horské oblasti nebo, a to bude právě předmětem zkoumání mé práce, příliš mnoho turistů v oblastech přírodních rezervací a národních parků může vést k jejich devastaci. [4]

2 Cíl práce metodika

2.1 Cíl práce

Tato práce si klade za cíl zhodnotit možnosti rekreačního využívání Třeboňských umělých jezer, konkrétně pískoven u Suchdola nad Lužnicí. Hlavním cílem je přitom vytvoření profilu návštěvníka suchdolských pískoven, provedení segmentace návštěvníků a na základě těchto poznatků a analýzy potenciálů nabídky formulovat návrhy a doporučení pro další rozvoj oblasti.

2.2 Metodika

2.2.1 Metodika tvorby práce

Metodický postup zpracování diplomové práce je možné rozdělit do tří fází.

Počáteční fáze příprav byla zaměřena na studium a shromáždění informací a dat, především regionální literatury a také literatury zaměřené na marketingový výzkum (veškeré sekundární údaje). Výsledkem bylo geografické vymezení zkoumané oblasti a analýza společenských a přírodních atraktivit, dopravní dostupnosti a historie oblasti.

Jako zdroj informací sloužily také různé brožury a propagační materiály, významné bylo i studium internetových stránek. Spolupráce probíhala zejména s městským úřadem Suchdol nad Lužnicí, Správou CHKO Třeboňsko, informačními centry v Suchdole nad Lužnicí a v Třeboni a těžařskou společností Hanson a.s. Tyto informace byly získány osobními řízenými rozhovory se zástupci těchto organizací, telefonickými rozhovory a pomocí elektronické pošty. Mapy potřebné pro zpracování získaných informací poskytl Český úřad zeměměřičský a kartografický.

Druhá fáze se věnovala vlastnímu výzkumu, díky němuž byla získána primární data. Pro sběr dat v terénu byl nejdůležitější terénní výzkum, při kterém byla pořízena fotodokumentace a provedeno dotazníkové šetření. Toto šetření bylo zaměřeno na hodnocení stavu a spokojenosti s úrovní cestovního ruchu a jeho doprovodných služeb v oblasti. To bylo klíčové pro získávání informací o návštěvnících pískoven s cílem vytvořit profil typického návštěvníka a určit hlavní segmentační skupiny.

Ve třetí fázi byly všechny shromážděné informace utříděny a zpracovány. Údaje získané dotazníkovým šetřením byly zpracovány pomocí počítačových programů Microsoft Excel, Statistica for Windows, Janitor a XnView. Z následné analýzy všech získaných údajů

byl vytvořen profil návštěvníka pískoven v Suchdole nad Lužnicí, určeny poptávkové segmenty a formulovány závěry a doporučení pro další vývoj pískoven. Práce je ukončena závěrem.

2.2.2 Metodika dotazníkového šetření

Cílem dotazníkového šetření bylo získání primárních údajů pro analýzu poptávky po produktech cestovního ruchu v dané lokalitě a určení profilu typického návštěvníka pískoven.

Při sestavování dotazníku byly využity poznatky ze studia předmětu Marketingový výzkum a dotazník, který byl použit při průzkumu profilu návštěvníka Jižních Čech, který realizovala Katedra cestovního ruchu Jihočeské univerzity v letech 2001 – 2002. [23]

Dotazník (viz příloha č. 1) obsahuje 5 otázek polytomických výběrových, 5 otázek uzavřených dichotomických, 3 otázky uzavřené trichotomické, 2 škály a 4 otázky otevřené.

V první otázce byl zjišťován vztah respondentů k rekreacím u vody obecně. Na otázku, jestli trávili dovolenou u vody v posledních pěti letech, byly na výběr odpovědi ano a ne. Pokud respondent odpovědět kladně, měl ještě uvést kde byl a kolikrát dané místo navštívil. K identifikaci návštěvníka sloužila otázka druhá, kde byly na výběr tři odpovědi. Respondent označoval buď možnost, že bydlí v okolí, nebo je zde na výletě případně na dovolené, a nebo pouze projíždí. Následující otázka zjišťovala jakým aktivitám a v jakém rozsahu se návštěvníci věnují. Dotazovaní uvedeným aktivitám přiřazovali jednu ze tří možností (věnuji se především, věnuji se občas a měl/a bych zájem) nebo neodpovídali vůbec. Odpovědi byly pro potřeby počítačového zpracování převedeny do číselného kódu. Následujícími otázkami (č. 4 – č. 9) byly zjišťovány podrobnosti návštěvnosti pískoven. Respondenti byli dotazováni jak často pískovny v Suchdole nad Lužnicí navštěvují, ve kterém ročním období, jak dlouho se obvykle zdrží, kde se o pískovně dozvěděli, s kým ji nejčastěji navštěvují a jaký dopravní prostředek k návštěvě použili. Všechny tyto otázky byly uzavřené, s výběrem dvou nebo více odpovědí. Otázky č. 10, 11 a 12 byly určeny respondentům, kteří v okolí Suchdola nad Lužnicí tráví svoji dovolenou. Respondenti měli uvést, jestli se v regionu zdrží jeden nebo více dnů a pokud odpověděli že více, měli také uvést kolik dní. V následující otázce vybírali respondenti z osmi možností, jestli si pro své ubytování vybrali hotel, penzion, ubytování v soukromí, kemp, chatu nebo chalupu, jestli jsou na letním táboře nebo využili ubytování u svých příbuzných a známých. Pokud si nevybrali ani jednu možnost, uváděli osmou variantu, tedy možnost jinak. Další dvě otázky byly otevřené a zjišťovali jaká další místa v okolí respondenti v rámci své dovolené ještě plánují navštívit a také jak řeší problém s odpady, WC

apod. Do jaké míry návštěvníkům kazí požitky z dovolené vybrané potenciální problémy, bylo předmětem otázky číslo 14. Odpověďmi byla škála není to problém – nedokážu rozhodnout – mírný problém – zásadní problém, která byla později převedena do číselného kódu. Co se respondentům naopak nejvíce líbí, to zjišťovala následující otevřená otázka. Na závěr dotazníku byly zařazeny tři otázky identifikační, zaměřené na zjištění charakteristik respondenta. Po uvedení pohlaví respondenti uvedli svůj věk označením jednoho z šesti intervalů a v poslední otázce svůj původ, tedy jestli bydlí v jižních Čechách, v některém ze sousedních krajů, v ostatních krajích České republiky nebo jestli pochází ze zahraničí. Všechny odpovědi byly striktně anonymní.

Průběh realizace dotazníkového šetření

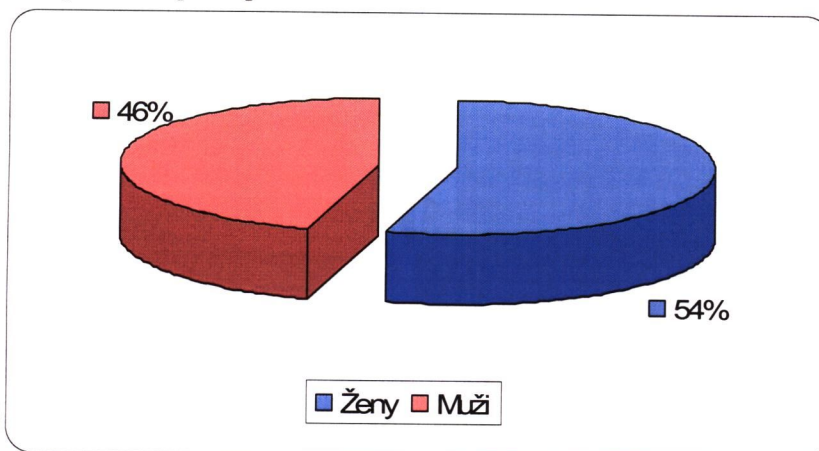
Dotazníkové šetření probíhalo v letních měsících let 2004 a 2005. Průzkum byl prováděn přímo v okolí pískoven u Suchdola nad Lužnicí, konkrétně na plážích pískoven Tuš a Klikov. Z důvodu velkého množství přítomných návštěvníků pískoven v letním období, není z organizačních důvodů možné, dotazovat se na názor všech návštěvníků, ale je nutné omezit se na prošetření určitého vzorku. Pro získání takového vzorku, neboli výběrového souboru, byla použita metoda náhodného výběru. Osloveno bylo celkem 200 návštěvníků.

Pro získání požadovaných informací byla použita metoda osobního dotazování, která je založena na přímé komunikaci s respondenty. To znamená, že respondentovi, který má podat informace, je třeba sdělit, jaké informace má poskytnout a poté je třeba jeho odpověď správně zaznamenat. Její hlavní předností je vysoká spolehlivost získaných údajů. Současně je omezeno riziko nevyplnění dotazníku, podání zkreslených a nepravdivých informací či vyplnění dotazníku někým jiným. Jde však o poměrně náročnou techniku, a to nejen časově, ale i nákladově a organizačně. Značná část dotazovaných také nebyla ochotna poskytnout odpovědi touto formou, a souhlasila se zodpověděním otázek ankety pouze v případě samostatného písemného vyplnění formuláře. V takových případech pak byly z dalšího hodnocení vyřazeny dotazníky, které byly neúplné či nepravdivé.

2.2.2.1 Specifikace respondentů

Celkem bylo osloveno 200 respondentů, z toho 196 tuzemských respondentů a 4 zahraniční návštěvníci. Dále následuje grafické znázornění struktury dotázaných dle různých kritérií.

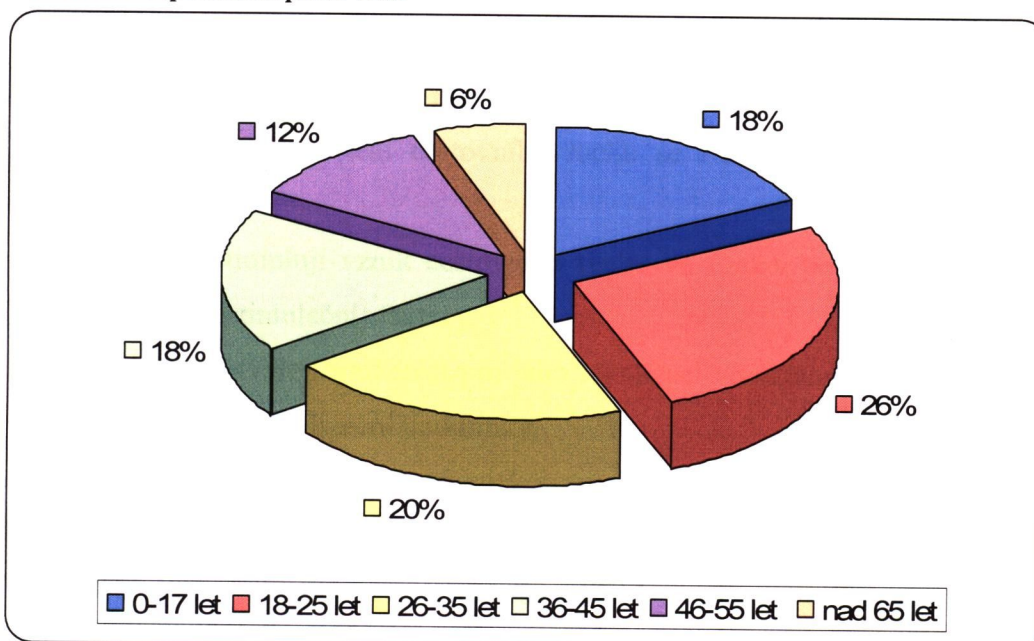
Graf 1 Struktura respondentů podle pohlaví

Zdroj: vlastní šetření

Jelikož se jednalo o náhodný výběr respondentů, není počet oslovených mužů a žen stejný (graf 1). Ve výzkumu odpovídalo celkem 109 žen a 91 mužů.

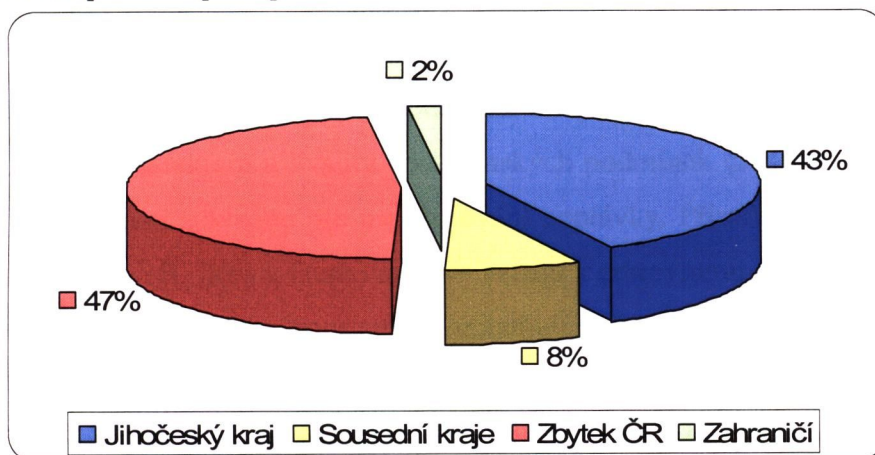
Graf 2 Struktura respondentů podle věku

Zdroj: vlastní šetření

Nejvíce respondentů (26,5 %) bylo ve věku 18 až 25 let (graf 2), s 21 % následuje skupina ve věku 26 až 35 let, poté respondenti ve věkovém rozmezí 36 až 45 let (18 %), dále děti do 18 let (17,5 %), s 11 % skupina ve věku 46 až 55 let a nakonec lidé nad 56 let (5,5 %)

Graf 3 Struktura respondentů podle původu

Zdroj: vlastní šetření

Nejvíce respondentů překvapivě nepřišlo z Jihočeského kraje (graf 3), ani ze sused 42,5 %, ze susedních krajů 8 % a ze zahraničí 2 %.

2.2.3 Metodika situační analýzy

Situační analýza byla zpracována podle modelu Václava Hraly [4].

Činitelé rozvoje a rozmístění cestovního ruchu se z ekonomického i geografického hlediska dělí na:

1. činitele, které stimulují vznik cestovního ruchu ve funkci poptávky a klasifikují se jako selektivní (stimulační) faktory,
2. činitele, které vytvářejí možnosti pro jeho lokalizaci ve vztahu poptávky a teritoria a klasifikují se jako lokalizační podmínky,
3. činitele, které umožňují jeho faktickou realizaci a klasifikují se jako realizační podmínky.

Jejich společným jmenovatelem je to, že se vždy projevují v prostorovém, územním uspořádání.

Selektivní faktory mají primární postavení především v rozvoji cestovního ruchu. Jedině jejich prostřednictvím se mohou využít podmínky (předpoklady) pro cestovní ruch v konkrétních oblastech. Dělí se na objektivní a subjektivní faktory. Mezi selektivní faktory patří základní politické reality světového i místního charakteru nebo kulturní úroveň obyvatel a podobně. Protože tyto faktory jsou spíše obecného charakteru, tedy společné pro větší oblast než je jen Třeboňsko, v této práci nebudou dále zkoumány.

Lokalizační podmínky cestovního ruchu mají ve vztahu k jeho rozvoji druhotný význam. Rozhodující postavení však zaujímají při konkrétní lokalizaci (umístění) jeho realizace. Rozhodují o funkčním využití konkrétní oblasti cestovním ruchem z hlediska přírodních možností a charakteru a kvality společenských podmínek či atraktivit. V souhrnu tvoří fyzickou a objektivní základnu pro uspokojování poptávky. Přírodní podmínky (klíma, hydrologické poměry, reliéf, flóra a fauna) mají ve vztahu k cestovnímu ruchu význam v tom, že jsou stacionární, do značné míry konstantní a uplatňují se zpravidla v plošně rozsáhlejších areálech. Přírodní atraktivita jsou jednotlivé přírodní zvláštnosti, jejichž ojedinělost a exotika činí konkrétní oblast pro cestovní ruch přitažlivější. Společenské podmínky a atraktivita uspokojují hlavně poptávku po poučení, vzdělání a zábavě. Dělí se na kulturněhistorické památky, kulturní zařízení a akce a sportovní a zábavní zařízení a akce. Charakteristickým rysem je značná územní koncentrace – převažuje bodové (střediskové) rozmístění.

Realizační podmínky umožňují faktickou realizaci cestovního ruchu. Mají dominující postavení pro konečnou fázi uskutečňování různých forem cestovního ruchu, umožňují oblastí cestovního ruchu dosáhnout a využít je. Mezi základní podmínky realizace patří doprava a ubytování.

Doprava patří mezi základní podmínky realizace, zajišťuje styk mezi výchozím místem účastníka a navštěvovanou oblastí (místem) a rozhoduje o využívání prostoru cestovním ruchem, vůči kterému vystupuje jako základní služba.

Ubytovací a stravovací zařízení tvoří podstatnou část materiální základny zabezpečující realizaci cestovního ruchu. Jejich rozsah i úroveň limitují využití přírodních možností a kulturněhistorických či jiných atraktivit konkrétních oblastí (středisek) a intenzitu jejich zapojení do vnitrostátního či mezinárodního cestovního ruchu. Kapacita těchto zařízení vytváří možnosti pro jeho koncentraci, a tedy i faktické rozmístění. [17]

3 Rešerše literatury

...cestovní ruch obecně

Pro vymezení pojmu „cestovní ruch“ existuje řada definic. Za jednu z nejdůležitějších lze považovat definici Světové organizace cestovního ruchu (WTO), která charakterizuje cestovní ruch jako „činnost lidí, spočívající v cestování a pobytu v místech mimo jejich obvyklého pobytu po dobu kratší jednoho uceleného roku za účelem využití volného času, obchodu a jinými účely“. [1]

Odvětví nebo též průmysl cestovního ruchu lze chápat jako souhrn veškerých aktivit souvisejících s naplněním této definice. Někteří zahraniční autoři však užívají definic, které charakterizují cestovní ruch jako součást odvětví pohostinských služeb. Odvětví pohostinství je pak charakterizováno jako souhrn ubytovacích služeb, stravovacích služeb a cestovního ruchu. (např. A. M. Morrison, USA [8]). V evropských poměrech se ale doporučuje užívat vymezení odvětví cestovního ruchu v širším slova smyslu, tj. jako souhrn aktivit charakteru služeb stravovacích, ubytovacích, dopravních, informačních, směnářských, služeb cestovních kanceláří, kulturně-rekreačních, rekreačně-zábavných a dalších aktivit s těmito službami souvisejících. [1]

Struktura služeb, jimiž se uspokojují potřeby účastníků cestovního ruchu, je různorodá a uspokojuje dvě základní skupiny potřeb. Jde jednak o primární – cílové potřeby účastníků cestovního ruchu (například sportovní vyžití, poznávání kulturních a historických pozoruhodností, odpočinku, společenské komunikace, rozptýlení, zábavy apod.), jednak potřeby sekundární – realizační, které podmiňují efektivní uspokojování cílových potřeb (například potřeba přepravit se do rekreačního prostoru, potřeba výživy, přenocování, hygieny, zprostředkování služeb a jiné). Z uvedeného vyplývá, že význam služeb cestovního ruchu během pobytu mimo místo trvalého bydliště vzrůstá, protože kromě každodenních existenčních potřeb (výživa, bydlení, hygiena) účastník cestovního ruchu chce, respektive musí uspokojovat i další potřeby, vyvolané rekreačními aktivitami (například lyžování, plavání, opalování atd.). [9]

...Třeboňsko

Nejznámější publikací věnovanou Třeboňsku, jeho historii, přírodním podmínkám i obyvatelstvu a jeho hospodaření je kniha Třeboňsko. Příroda a člověk v krajině pětileté růže. [3]

Problematikou cestovního ruchu v CHKO Třeboňsko se zabývá článek Biosférická rezervace a Chráněná krajinná oblast Třeboňsko [15], který popisuje formy rekreace, strukturu návštěvníků a různé nároky na služby. Vzhledem ke značné zátěži určitých lokalit se věnuje i ekologickým otázkám a činnosti Správy BR/CHKO Třeboňsko. Zajímavostí je problematika změn po roce 1989, které se na Třeboňsku v oblasti cestovního ruchu a rekreace projeví různým způsobem. V počátečním období po uvolnění možností cestování do západních zemí došlo k poklesu zájmu o chalupaření. Zároveň se ale projevil vyšší zájem o pobyty na Třeboňsku ze strany zahraničních turistů, zejména návštěvníků z Rakouska, Nizozemska a Německa.

V letech 1997 - 1999 byl proveden výzkum zahraniční návštěvnosti v CHKO a BR Třeboňsko [16], který přispěl k získání relevantních informací o profilu zahraničního turistu. Z hlediska zajištění pobytu v území, lze říci, že nejčastěji respondenti volí individuální zajištění pobytu (individuální turistika), a to v 76,13 % případů. Pokud jde o důvod návštěvy, nejčastějším motivem příjezdu zahraničních turistů je kombinace návštěva kulturní a historické památky, zájem o přírodu, cyklistika, resp. kombinace návštěva kulturní a historické památky, zájem o přírodu.

Krajině Třeboňska, vybudování třeboňské rybníční soustavy a jejímu vlivu na krajinu a hospodaření Třeboňska se věnuje článek Třeboňsko, odkaz našich předků. [17] Současně také připomíná povodně v roce 2002 a význam soustavy pro zadržení vody v krajině. Stejná autorka provedla ve spolupráci se Správou CHKOT také výzkum rekreační zatíženosti CHKO Třeboňsko. [18]

Další významné studie a zprávy týkající se Třeboňska je možné nalézt ve sborníku Ekologie a ekonomika Třeboňska [6] a dále v jeho pokračováních Ekologie a ekonomika Třeboňska po deseti letech [5] a Třeboňsko 2000: Ekologie a ekonomika Třeboňska po dvaceti letech [10]. Kolokvium Ekologie a ekonomika Třeboňska z ledna 1978 bylo prvním širokým dialogem mezi odborníky a veřejností.

O vlivu pobytové rekreace na přírodní oblasti Třeboňska je možné se dočíst ve článku Rekreace v Chráněné krajinné oblasti Třeboňsko. [19] Negativní vliv je přisuzován chataření, především živelné výstavbě chat. Přijatelnější formou je pak využívání stávajících objektů na vesnicích jako rekreačních chalup. V článku je také nastíněn problém přetížení kempů a jeho

možné řešení oficiálním rekreačním využitím některých vytěžených pískoven a budováním autokempů v jejich blízkosti.

Doporučením, která je nezbytné přijmout a realizovat aby vlivem rekreace nedocházelo k negativnímu působení na přírodu a životní prostředí, se věnuje článek Program rozvoje a řízení biosférické rezervace Třeboňsko. [13]

Ve zmíněných sbornících jsou uvedeny i studie Projekt monitorování vybraných faktorů životního prostředí v CHKO Třeboňsko [14] nebo Zhodnocení pískoven v jihočeských pánvích jako víceúčelových nádrží z hlediska rybářského využití [11]. Konkrétně pískovnám se ve sbornících věnují příspěvky Možnosti využití šterkopískových jezer v jižních Čechách [12] a Biologická a technická rekultivace vytěžených pískoven v Třeboňské a Budějovické pánvi a návrh jejich estetického začlenění do okolní krajiny [21].

4 Situační analýza turistické oblasti

Suchdolské pískovny leží v turistické oblasti Třeboňsko.

4.1 Lokalizační podmínky

Třeboňsko je jedna z mála CHKO vyhlášených v rovinaté krajině po staletí kultivované člověkem. Přesto se zde zachovaly mimořádně cenné přírodní hodnoty. Na mnoha místech lze dosud hovořit o harmonické krajině, kde jsou lidské aktivity v určité rovnováze s přírodou. Proto je Třeboňsko vyhlášeno i jednou ze šesti českých biosférických rezervací programu Člověk a biosféra (MAB) UNESCO (od roku 1977). Na utváření krajiny Třeboňska se člověk podílel již od 12. století, a to zejména úpravami vodních poměrů původní močálovité krajiny, jejichž výsledkem je důmyslná síť umělých stok (například Zlatá stoka, Nová řeka) a množství rybníků, které dělají z Třeboňska centrum českého rybníkářství (celkem 460 rybníků). Třeboňsko je také pozoruhodné svou bohatostí rostlinstva, které tvoří dominantní složku krajiny. V oblasti je tradičně soustředěn výzkum ekologie mokřadů (Botanický ústav AV ČR), v poslední době bylo Třeboňsko zařazeno do mezinárodní sítě území dlouhodobého ekologického výzkumu (ILTER). Vyvážená přírodní složka krajiny je na Třeboňsku vhodně doplňována poměrně řídkým osídlením a zachovalou unikátní architekturou historických měst (MPR Třeboň) a vesnic. Přírodní i kulturní faktory tak vytvářejí z Třeboňska území mimořádné v evropském kontextu a dávají mu i vysoký rekreační potenciál. [30, 34]

4.1.1 Přírodní podmínky

4.1.1.1 Reliéf

Plochý, málo zvlněný reliéf třeboňské krajiny je výsledkem dlouhého geomorfologického vývoje. Opakovaným usazováním, zdvihy a poklesy podél zlomů v zemské kůře, vznikla v třeboňských usazených horninách pestrá mozaika vrstev, spočívajících na podloží starých krystalických hornin. [3]

Krajina se svažuje od jihu (kóta 509 m n. m.) k nejnižší nadmořské výšce v severní části Lužnice (395 m n. m.). Na východě a jihovýchodě je Třeboňská pánev ohraničena výběžky Českomoravské vysočiny podél údolí řeky Nežárky a Koštěnického potoka, na jihu podhůřím Novohradských hor a na západě a severu se mírně zvedá k Lišovskému prahu až do

středočeské pahorkatiny. Nejnižše položené jsou nivy v povodí Lužnice, naplavené z čtvrtohorních usazenin. [3]

Z hlediska regionálně-geologického patří Třeboňská pánev spolu s pánví Českobudějovickou, od které ji odděluje vyvýšený Lišovský práh, do systému jihočeských pánví v rámci jižní části Českého masivu. [34]

4.1.1.2 Geologie

Pánev je vyplněna sedimenty stáří druhohorního (svrchní křída: svrchní turon - campan) až třetihorního (neogén: miocén), které vývojově patří k mělkovodním jezerně-říčním sedimentům a vznikaly snášením rozrušených a kaolinizovaných hornin z vyvýšených okrajů do depresí pánevního prostoru. Svrchnokřídová sedimentace, představovaná především klikovským souvrstvím, je plošně nejrozsáhlejší a nejmocnější výplní Třeboňské pánve a místy dosahuje mocnosti až 300 m. Sedimenty tvoří různě barevné pískovce, slepence, jílovce, prachovce, jíly a písky různé zrnitosti a různého stupně zpevnění.

Z kvartérních usazenin jsou plošně nejrozsáhlejší pleistocénní pokryvy fluviálních štěrků a písků (včetně živcových písků) v říčních nivách Lužnice a Nežárky o mocnosti až 30 metrů. Zejména Lužnice má v jižní a centrální části CHKO zachování ukázkovou říční nivu s několika terasovými stupni a dochovanou dynamikou toku. Do okolí Lužnice a Nežárky je soustředěna většina těžných ložisek štěrkopísků (dobývací prostory a.s. Hanson /Štěrkovny a pískovny Veselí nad Lužnicí/ Cep, Cep I, Cep II, Tušť, Tušť I, Horusice, Horusice I, Novosedly nad Nežárkou, Stráž nad Nežárkou, Pístina, dobývací prostor a.s. Calofrig Borovany Krabonoš).

Z hlediska ochrany přírody je významný výskyt vátých písků vzniklých zřejmě koncem posledního glaciálu či v postglaciálu navátím jemných písků z písčitých naplavenin Lužnice a Nežárky. Největší koncentrace vátých písků je v 34 km dlouhém pásmu říčních teras od Majdaleny k Veselí nad Lužnicí (známé lokality PR Pískový přesyp u Vlkova, PP Slepíčí vršek u Lužnice).

Třeboňská rašeliniště se vyvíjela od konce posledního glaciálu na místech s příhodnou konfigurací terénu a málo propustným podložím. Nejrozsáhlejší rašeliniště se nacházejí v okolí Třeboně, Šalmanovic, Hrdlořez, Mirochova a v blízkosti Zábblatského a Horusického rybníka. Vedle nich existuje řada menších ložisek, ve kterých rašelina často přechází do rašelinných zemin.

Půdní poměry Třeboňské pánve se výrazně odlišují od obdobně utvářených celků. V rámci Čech jde o nejrozsáhlejší území, kde se jako půdotvorný substrát uplatňují především nezpevněné předkvartérní sedimenty na úkor obvyklých zvětralin pevných hornin, případně kvartérních pokryvů. Organogenní (zejména rašelinné) půdy jsou zde z celých Čech nejpočetnější a vytvářejí plošně největší souvislé celky. Vedle severočeské pískovcové oblasti je Třeboňsko druhým nejvýznamnějším územím s častým zastoupením hnědých půd (kambizem) v relativně nízké nadmořské výšce. Území se rovněž vyznačuje i hojným zastoupením extrémně lehkých půd na písčitém podloží. Vzhledem k charakteru geologického podloží s výrazným nedostatkem účinných dvojmocných bází (vápník, hořčík) a obecně nízkým obsahem živin bylo Třeboňsko původně územím velkoplošně oligotrofním. Celá oblast byla dosycována živinami ze zemědělské a rybářské činnosti až v posledních desetiletích, kdy dochází k postupné plošné eutrofizaci původně živinami chudých půd a vod. [34]

4.1.1.3 Klima

Z hlediska klimatické rajonizace patří většina území Třeboňska do mírně teplé a mírně vlhké oblasti s mírnou zimou typu pahorkatinného. Na okrajích sem zasahuje typ vrchovinný. Průměrná roční teplota ve střední části území (Třeboň) je 8°C, průměrná teplota ledna -2,8°C a průměrná teplota července 18°C. Průměrné roční srážky dosahují 650 mm (600-700 dle nadmořské výšky). Průměrná délka trvání souvislé sněhové pokrývky je 50-60 dní s maximem 20-30 cm. Převládají západní a jihovýchodní větry.

Celkově je klima Třeboňska, zejména jeho pánevní části, do určité míry specifické a odlišuje se od okolních oblastí, což je způsobeno polohou a geomorfologií území i velkým zastoupením vodních ploch. Průměrná roční teplota je zde vyšší než by odpovídalo nadmořské výšce, je zde delší i skutečná délka slunečního svitu. Častý je výskyt vydatných srážek v letním období. Pro Třeboňskou pánev je charakteristický častý výskyt inverzních situací s bezvětřím, kdy dochází zejména v chladnější části roku k delším obdobím se stagnací vzdušných mas v pánvi. V těchto situacích se vyskytují rovněž časté mlhy. Nepříznivý vliv inverzních situací s nedostatečnou ventilací nemá na Třeboňsku naštěstí tak silný vliv na znečištění ovzduší neboť se zde vyskytuje velmi málo větších emisních zdrojů. [34]

4.1.1.4 Hydrologie

Přírozenou osou území CHKO a tokem odvodňujícím podstatnou část Třeboňské pánve je řeka Lužnice. Délka toku v CHKO je 75 km, přičemž v horní části až po rybník Rožmberk bohatě meandruje. V této části se rovněž nachází přes 500 trvale zvodnělých tůní a starých meandrů. Dalším relativně větším tokem je řeka Nežárka, odvodňující v délce 34 km severovýchodní část CHKO. Průměrný průtok Lužnice nad soutokem s Nežárkou je 5,09 m³/s, Nežárky nad soutokem 6,48 m³/s. Kvalita vody kolísá dle různých parametrů a na různých úsecích toků mezi 3. a 5. třídou čistoty vody (znečištění z Rakouska, z Třeboně, ze zemědělských a rybářských provozů a z Jindřichova Hradce). Další významnější vodní toky jsou Dračice (12 km v CHKO) a Koštěnický potok (10 km). Vedle těchto přírodních toků je pro Třeboňsko charakteristická nesmírně složitá síť umělých stok a kanálů. Slouží k vypouštění a napájení rybníků, které jsou charakteristickým krajinným fenoménem oblasti a základem tradičního třeboňského rybářství založeného na chovu kaprů. Nejznámější umělé kanály jsou Nová řeka (13,5 km) a Zlatá stoka (47 km). Z 465 rybníků na území CHKO/BR o celkové rozloze 7484 ha je největší Rožmberk o rozloze 658 ha (vodní plocha 489 ha). Další významné rybníky: Horusický velký, Záblatský, Svět, Opatovický, Kaňov, Velký Tisý, Hejtman, Staňkovský. Celkem tvoří rybníky 16 rybníčních soustav (např. Nadějská, Chlumecká). Většina rybníků pochází z 16. století, kdy na Třeboňsku působili významní rybníkáři Štěpánek Netolický, Jakub Krčín z Jelčan a Sedlčan a Mikuláš Ruthard z Malešova. Téměř 85 % rybníků je v současnosti ve vlastnictví a.s. Rybářství Třeboň. Díky intenzivnímu hospodaření se jedná u velkých rybníků převážně o eutrofní až hypertrofní nádrže. [34]

4.1.1.5 Flora

Bohatstvím třeboňské krajiny jsou rozsáhlé jehličnaté a listnaté lesy, v nichž rostou místní provenience středoevropských stromů a keřů. Jednou z nejvýznamnějších je lokální varieta borovice lesní (*Pinus sylvestris* var. *bohemica*) se štíhlým, rovným a jen na vrcholu větveným kmenem s vydatnou produkcí nesmolnatého dřeva. Dalším vzácným stromem je borovice blatka (*Pinus rotundata*). Blatka spolu s borovicí lesní a jejich vtroušeným křížencem tvoří na Třeboňsku rozsahem zcela unikátní rašelinné lesy, v nichž je i největší česká populace rojovníku bahenního (*Ledum palustre*) tvořící desítky hektarů souvislých porostů.

V suchých písčitých borech na Třeboňsku pomístně roste černýš český (*Melampyrum bohemicum*) a mimořádně vzácný koniklec jarní (*Pulsatilla vernalis*). Jehličnaté lesy na jílovitých půdách vynikají v těchto nadmořských výškách neobvykle masovým výskytem třtiny chloupkaté (*Calamagrostis villosa*) a některých játrovek obvykle vázaných na smrk - např. *Bazzania trilobata*. Zbytky listnatých hájů mají stále ještě bohatou květenou, zahrnující např. vratičku měsíční (*Botrychium lunaria*) či vzácnou v. heřmánkolistou (*B. matricifolium*), svízel lesní (*Galium sylvaticum*), jaterník podléšku (*Hepatica triloba*), lilii zlatohlavou (*Lilium martagon*) aj. V lužních lesích a olšínách v nivách řek i na obvodu starých rybníků rostou mimo jiné vzácná kaprad' hřebenitá (*Dryopteris cristata*), kapradiník bažinný (*Thelypteris palustris*) nebo d'áblík bahenní (*Calla palustris*), ve stokách pak žebratka bahenní (*Hottonia palustris*) a řada dalších.

Floristicky velmi rozmanité květnaté a rašelinné louky či ostřicové porosty Třeboňska obsahují celou řadu druhů, které v celé střední Evropě mají jen několik málo izolovaných nalezišť, a které jsou ohroženy úplným vyhubením. Jsou to ze šáchorovitých hrotnosemenka bílá (*Rhynchospora alba*), bahnička chudokvětá (*Eleocharis quinqueflora*) a různé druhy ostřic. Ze vstavačovitých např. hlízovec Loeselův (*Liparis loeselii*), nebo vstavač kukačka (*Orchis morio*). Rostou zde i tři druhy hmyzožravých rosnatek - rosnatka okrouhlostá (*Drosera rotundifolia*), r. dlouholistá (*D. anglica*), r. prostřední (*D. intermedia*) a četné další chráněné druhy jako například vachta trojlistá (*Menyanthes trifoliata*), plavuňka zaplavovaná (*Lycopodiella inundata*) aj.

Květena živých rašeliníšť, jejich vývojových stadií a přechodů k rašelinistním lesům je reprezentována hlavně mimořádným množstvím druhů mechorostů. Z vzácných lze připomenout rašeliník tupolistý (*Sphagnum obtusum*), suchopýrek alpský (*Trichophorum alpinum*) a suchopýr štíhlý (*Eriophorum gracile*). Na mnoha místech je téměř kompletní výběr keříčků z čeledi vřesovcovitých - běžná borůvka černá (*Vaccinium myrtillus*), brusinka obecná (*V. vitis-idaea*) a vřes obecný (*Calluna vulgaris*), méně běžný rojovník bahenní (*Ledum palustre*), vlochyně bahenní (*V. uliginosum*), klikva bahenní (*Oxycoccus palustris*) a vzácná kyhanka sivoslistá (*Andromeda polifolia*).

Třeboňsko je proslulé druhově rozmanitou květenou stojatých i tekoucích vod. Mezi nejvzácnější druhy patří téměř vymizelý stulík malý (*Numphar pumila*). Běžnější leknín bělostný (*Nymphaea candida*) zmizel z většiny svých stanovišť v důsledku eutrofizace vod. Mírně se šíří, ale stále je vzácný leknín bílý (*N. alba*). Také stulík žlutý (*Numphar lutea*) se v důsledku zániku četných přirozených biotopů stává vzácnějším. Roste tu několik druhů masožravých bublinatek - bublinatka jižní (*Utricularia australis*), b. menší (*U. minor*), b.

prostřední (*U. intermedia*) a b. bledožlutá (*U. ochroleuca*). V přilehlých rákosinách rostou vedle rákosu (*Phragmites australis*), orobince široolistého (*Typha latifolia*) a o. úzkolistého (*T. angustifolia*) i poněkud vzácnější zepar jednoduchý (*Sparganium emersum*) a z. vzpřímený (*S. erectum*) nebo silně ohrožený a chráněný z. nejmenší (*S. minimum*), pryskyřník veliký (*Ranunculus lingua*) či řezan pilolistý (*Stratiotes aloides*). Také vodní a pobřežní flora však podléhá v posledních letech výrazným kvantitativním i kvalitativním změnám v závislosti na zvyšující se eutrofizaci povrchových vod.

Celá řada zvláštností rostlinstva na Třeboňsku se objevuje na periodicky obnažovaných rybníčních dnech a pobřežních písčínách. Jsou to jmenovitě mechorost trhutka Hübenerova (*Riccia huebeneriana*), kuřinka ostnosemenná (*Spergularia echinosperma*) aj. Většina těchto druhů je však silně ohrožena zánikem svých přirozených stanovišť v krajině a některé z nich jsou na Třeboňsku udržovány pomocí managementu.

Na suchých písčínách, vátých písčích a suchých lesních okrajích rostou na Třeboňsku suchomilné porosty se vzácnou nahoprutkou písečnou (*Teesdalia nudicaulis*), koniklecem jarním (*Pulsatilla vernalis*), mateřídouškou úzkolistou (*Thymus serpyllum*) a jinými. [30, 34]

4.1.1.6 Fauna

Je pochopitelné, že obrovské diverzitě biotopů Třeboňska odpovídá i bohaté druhové složení fauny. Tato diverzita se projevuje především v zastoupení společenstev bezobratlých živočichů, kteří jsou v daleko větší míře vázáni na určité mikroklima, vegetační a půdní podmínky než obratlovci.

Patrně nejcennějším ekosystémem Třeboňské pánve vyznačujícím se charakteristickou faunou bezobratlých jsou rašeliniště. Pro ně je charakteristická tundrová a tajgová fauna. Je to například: žlutásek borůvkový (*Colias palaeno*), modrásek stříbroskvřinný (*Vacciniina optilete*) a mnoho dalších motýlů, píďalek, mūr a vážek.

Cennými ekosystémy s charakteristickou faunou bezobratlých jsou i drobné stepní až lesostepní enklávy, konkrétně písečné lokality v okolí řeky Lužnice a nejsušší partie vyšších šterkových teras porostlé většinou řídkým borovým lesem. K nejvýznamnějším druhům patří okáč voňavkový (*Hipparchia circe*), různé druhy nočních motýlů, dále mnoho teplomilných kutilek, vos, včel a chalcidek, někteří pavouci a mnoho dalších.

Řada teplomilných a pro Třeboňsko jedinečných a faunisticky zajímavých druhů se nachází na teplejších lokalitách s porosty listnáčů, především dubů, v okolí hrází a ve fragmentech

lužního lesa v nivách řek. K nim patří např. tesařík obrovský (*Cerambyx cerdo*) nebo páchník hnědý (*Osmoderma eremita*).

Významná společenstva bezobratlých jsou vázána na různé typy mokřadních ekosystémů Třeboňska, ať už v nivách řek nebo na rybnících. I když se i v těchto ekosystémech vyskytuje i celá řada cenných druhů, jejich význam je především v kvantitě jednotlivých druhů, v okolní krajině mizících. Jedná se např. u hmyzu o různé druhy vážek (*Odonata*) nebo chrostíků (*Trichoptera*), či některé druhy měkkýšů (*Mollusca*), korýšů (*Crustacea*), pavouků apod. Z motýlů jsou nápadní třpytivě modří batolci červení (*Apatura ilia*) a duhovní (*A. iris*) nebo největší denní motýl chráněný bělopásek topolový (*Limenitis populi*). Jedinečná je velká populace bělopáska tavolníkového (*Neptis rivularis*), která se v Čechách vyskytuje pouze v Třeboňské pánvi a je zde vázána na rozsáhlé plochy tavolníku vrbolitého (*Spiraea salicifolia*). Obecně lze konstatovat, že význam Třeboňska spočívá z hlediska výskytu bezobratlých živočichů především v obrovské diverzitě ekosystémů. Na trase pouhých několika desítek kilometrů se nachází v těsném kontaktu biotopy blízké mokřadní severské tundře, různé typy listnatých a jehličnatých lesů, teplé lesostepi, kulturní krajina, antropogenně podmíněné mokré louky, inundace řek a litorály rybníků.

Na Třeboňsku dosud přežívají některé druhy ve střední Evropě ohrožených ryb. Vyskytují se především v čistších úsecích Lužnice, v okolních tůních a slepých ramenech a v podhorské říčce Dračici. Jedná se např. o lipana podhorního (*Thymallus thymallus*), piskoře pruhovaného *Misgurnus fossilis*) a další. Dosud zde přežívá i jediný místní zástupce třídy kruhoústých mihule potoční (*Lampetra planeri*).

Třeboňsko je po kvalitativní i kvantitativní stránce poměrně bohaté na obojživelníky. Celkem bylo na Třeboňsku zaregistrováno 12 druhů. Patrně nevýznamnějším druhem této skupiny je ropucha krátkonohá (*Bufo calamita*).

Vzhledem k tomu, že Třeboňsko je poměrně vlhká oblast s rozsáhlými lesy a vodními plochami, žije zde relativně málo druhů plazů, celkem šest. Nejohroženějším druhem je užovka hladká (*Coronella austriaca*), která v posledních 30 letech z většiny lokalit vymizela. Naopak ve velké míře se zde vyskytuje zmije obecná, jejíž populace je zde jednou z největších ve střední Evropě. Ostatní druhy jsou víceméně běžné.

Základ "zoologického bohatství" obratlovců Třeboňska tvoří ptáci. Byl zde zaznamenán výskyt 277 druhů ptáků, z nichž 182 druhů hnízdí nebo hnízdilo, z toho 79 patří mezi chráněné. Pro další desítky druhů je Třeboňsko pravidelnou migrační zastávkou či zimovištěm.

Charakteristickými a typickými ptáky Třeboňska jsou brodiví. Zdejší kolonie párů volavky popelavé (*Ardea cinerea*) patří k největším ve střední Evropě. Na různých stavbách v obcích poměrně běžně hnízdí i čáp bílý (*Ciconia ciconia*). Na lesy vázaný čáp černý (*Ciconia nigra*), se do oblasti Třeboňska začal šířit od východu v posledních desetiletích. V roce 1983 na Třeboňsku vznikla hnízdní kolonie kormorána velkého (*Phalacrocorax carbo*). Dalšími typickými druhy mokřadů jsou vrubozobí, tedy husa velká (*Anser anser*), kachna divoká (*Anas platyrhynchos*) a polák chocholačka (*Aythya fuligula*). Charakteristickým dravcem oblasti je orel mořský (*Haliaeetus albicilla*). Hnízdí zde po stopadesátileté přestávce opět od roku 1984 v počtu 5 až 10 párů. Oblast je navíc pravidelným zimovištěm jedinců ze severu. Dalším typickým dravcem je i pochop rákosní (*Circus aeruginosus*).

Na Třeboňsku hnízdí celkem osm druhů sov. Nejméně čtyři páry výra velkého (*Bubo bubo*), do 20 párů sýce rousného (*Aegolius funereus*) a 50-60 párů kulíška nejmenšího (*Glaucidium passerinum*).

Z řádu pěvců patří k nejcennějším druhům oblasti především cvrčilka slavíková (*Locustella luscinioides*), sýkořice vousatá (*Panurus biarmicus*), rákosníci (r. *Acrocephalus*) a řada dalších. Zajímavé je postupné šíření slavíka modráčka (*Luscinia svecica cyanecula*). Hnízdí zde od sedmdesátých let a jeho početnost se stále zvyšuje. Současný stav je odhadován na několik desítek párů.

Na Třeboňsku byl prokázán výskyt přibližně padesáti druhů savců. Za významné druhy je možno považovat pouze dva: celoevropsky ohroženou vydru říční (*Lutra lutra*) a losa (*Alces alces*). [30, 34]

4.1.2 Přírodní atraktivita

CHKO Třeboňsko

Chráněná krajinná oblast Třeboňsko byla zřízena výnosem Ministerstva kultury ČR ze dne 15.11. 1979 pod č.j. 22.737/79.

K nejcennějším biotopům, které jsou často ojedinělé nejen v Čechách, ale i v Evropě patří rozsáhlá přechodová rašeliniště se zachovalými rostlinnými společenstvy (blatkové bory) a na ně vázanou faunou bezobratlých. Dalšími neméně cennými prvky jsou rozsáhlé rybníční soustavy s druhotně vytvořenými litorálními společenstvy, které často nahrazují původní mokřadní biotopy a staly se evropsky významným hnízdištěm i migrační zastávkou vodního ptactva. Zachovány zůstaly z velké části i původní meandrující toky řek (např. Lužnice) s

pravidelně zaplavovanými nivami a zbytky lužních lesů i extrémně suché lokality vátých písků. Jsou tu vyhlášeny dva mokřady mezinárodního významu chráněné Ramsarskou konvencí (Třeboňské rybníky, Třeboňská rašeliniště). Oblast vyniká bohatostí mokřadní a vodní vegetace a je významná z hlediska ochrany řady ohrožených obratlovců, např. vydry říční a orla mořského.

Nejcennější části Třeboňska jsou chráněny ve 33 přírodních rezervacích a památkách o celkové rozloze 4 027 ha. Z toho je 5 v nejvyšší kategorii národní přírodní rezervace o celkové rozloze 1 836 ha, dále zde existuje 1 národní přírodní památka, 21 přírodních rezervací a 6 přírodních památek. Mezi nejoblíbenější cíle návštěvníků patří Národní přírodní rezervace Červené blato, řeka Lužnice a rybník Rožmberk. Kompletní seznam chráněných území je uveden v příloze 2. [34]

Červené blato

Při hranici Chráněné krajinné oblasti Třeboňsko směrem na Nové Hrady se nachází Národní přírodní rezervace Červené blato, která patří k nejzajímavějším přírodním rezervacím v České republice. Chrání jedno z nejznámějších a nejlépe přístupných rašelinišť Třeboňska. Částí rezervace vede naučná stezka pro pěší, dlouhá 5 km. Stezka tvoří okruh, který začíná i končí v Jiříkově údolí. Zajímavou flóru reprezentuje například borovice bažinné nebo rojovník bahenní, z fauny pak zaujme především hojný výskyt motýlů a mūr.

Řeka Lužnice

Územím Chráněné krajinné oblasti Třeboňsko od jihu na sever protéká řeka Lužnice, která je vyhlášeným pojmem zejména pro vodáky. Krásná místa podél jejích břehů jsou ale vyhledávána i pěšími turisty a cykloturisty. Lužnice pramení na rakouské straně Novohradských hor a v převážném svém toku je typickou nížinnou řekou s malým spádem a mírným proudem. Před Majdalenou se Lužnice rozděluje na Starou a Novou řeku, které spolu s umělým korytem, tzv. Zlatou stokou, tvoří důmyslnou vodní soustavu, která umožňuje vyrovnávání hladin rybníků a zabraňuje protržení hrází nebo vzniku povodňových vln.

Rybník Rožmberk

Rybník Rožmberk je největší český rybník, jehož současná rozloha je asi 420 ha. Rožmberk je ve skutečnosti přehradou na řece Lužnici, jejíž vody jsou zadržovány mohutnou dvoustupňovou hrází. Hráz je nejen impozantním technickým dílem, ale i zajímavou přírodovědeckou lokalitou. Je porostlá mohutnými staletými duby, v jejichž dutinách hnízdí řada zajímavých druhů ptáků. V zimě bývá Rožmberk jedním z center výskytu orlů mořských. [25]

4.1.3 Společenské podmínky a atraktivita

Třeboňsko je oblastí bohaté historie, ale i čilého kulturního a společenského života, jehož přirozeným centrem se stává město Třeboň.

Město Třeboň (7300 obyvatel) je vyhlášeno od r. 1976 městskou památkovou rezervací obsahující typickou historickou měšťanskou zástavbu s množstvím památkových prvků a rozsáhlý areál zámku s přilehlým parkem. V samotné Třeboni je více než 100 památkově chráněných objektů a chráněných je rovněž přes 40 seníků. Znamé je třeboňské náměstí lemované měšťanskými domy s podloubími a památkově hodnotnými štíty, čtyři dochované městské brány (Budějovická, Hradecká, Svinenská, Novohradská) a Schwarzenberzská hrobka u rybníka Svět.

Turistům město nabízí velké množství kulturních památek i přírodních zajímavostí. Samozřejmostí je široká nabídka ubytovacích a stravovacích kapacit, včetně nejrůznějších doplňkových služeb. V Třeboni se také koná řada kulturních akcí pořádaných v průběhu celého roku. Místním obyvatelům Třeboň nabízí nejvíce pracovních příležitostí. [33]

Historie města

Město vzniklo pravděpodobně počátkem 12. století jako malá osada na křižovatce cest na rakouském pomezí. Z doby vlády rodu Vítkovců pochází i historický název Wittingau. Ke skutečnému rozvoji Třeboně došlo v druhé polovině 14. století, kdy se majiteli panství stali páni z Rožmberka. Z tohoto období pochází kostel Sv. Jiljí a paní Marie Královny ve středu města s přilehlým areálem bývalého augustiniánského kláštera (národní kulturní památka). Počátkem 16. století rožmberský rybníkář Štěpánek Netolický položil základy proslulé rybníční soustavy, kterou dále zdokonalil Jakub Krčín a další rybníkáři. Její prvky, jako například tok Zlaté stoky, Nové řeky a rybníky Svět a Rožmberk jsou dodnes považovány za unikátní technické památky a jsou chráněny jako kulturní nemovité památky podle příslušného zákona. Na Třeboňsku je rovněž vyhlášeno sedm, a k vyhlášení navrženo dalších pět vesnických památkových zón (např. Kojákovice, Bošilec, Ponědrážka). Podrobnější informace může poskytnout Památkový ústav v Českých Budějovicích, referáty regionálního rozvoje příslušných okresních úřadů a krajského úřadu nebo stavební úřady. V současné době je velmi aktuální příprava návrhu na zařazení vybraných rybníčních staveb Třeboňska na seznam Světového kulturního dědictví UNESCO (World Heritage). Tato snaha je podpořena i přípravou vyhlášení krajinné památkové zóny Třeboňsko. [2]

4.1.3.1 Kulturně historické památky

Zámek s parkem

Třeboňský zámek je jedním z největších zámeckých komplexů v České republice. Nynější podobu zámek získával postupně podle životního stylu šlechty od pol. 16. století do začátku 17. století. Vilém z Rožmberka a Petr Vok vytvořili sídlo přiměřené své ekonomické a politické síle. Anglický park byl založen po roce 1804 přeměnou původní renesanční zahrady. V zámku je umístěna expozice o historii města Třeboně a okolí. Zpřístupněny jsou historické místnosti z doby posledních Rožmberků.

Větší část prostor treboňského zámku dnes zaujímají depozitáře Státního oblastního archivu. Místní archiválie představují obrovské archivní bohatství, řada z nich je uznána za kulturní památky. Materiály tohoto archivu postihují vývoj české společnosti od počátku 13. století do současnosti. Státní oblastní archiv Třeboň patří k těm nejstarším svého druhu v ČR, po pražském a brněnském je i archivem největším. Pokud by se na sebe naskládaly všechny knihy, vznikla by řada dlouhá 24 km. Archiv není přístupný prohlídkám, jeho fondy lze studovat v badatelském ústavu po předchozím ohlášení. [2]

Klášter

Klášter je další významnou památkou města. Tvoří ho uzavřený areál budov v okruhu městských zdí. Jeho počátek se datuje do r. 1367, kdy byl založen Rožmberky pro kanovníky řádu sv. Augustina. Původní podobu ze 14. století si do dnešní doby zachovala pouze křížová chodba s kaplí sv. Jana Křtitele. Ostatní části kláštera byly několikrát změněny. Zrušen byl klášter v roce 1785 a v roce 1787 byla zrušena i kaple, která byla přestavěna na školu a dána do užívání nově zřízenému gymnáziu. Od roku 1919 sídlí v budovách různé státní instituce nebo se zde nacházejí byty. [2]

Děkanský kostel sv. Jiljí

Kostel se v Třeboni připomíná po roce 1280. Zvláštností tohoto kostela je gotická klenby dvojloží, které v té době bylo prvním v českých zemích. Koncem 14. století byl vyzdoben tabulovými oltárními obrazy od Mistra treboňského oltáře a sochou Madony treboňské s děckem. Od poloviny 15. století zde vznikají nástěnné malby. Po požáru r. 1781 došlo k náhradě poškozené gotické klenby barokní valenou klenbou a celý krov byl podstatně snížen. [2]

Náměstí s měšťanské domy

Přirozeným centrem města je náměstí T. G. Masaryka, obklopené měšťanskými domy s renesančními a barokními štíty a souvislým podloubím, které bylo během let 1996-97 opět celé obnoveno. Nejcenějším měšťanským domem je dům č.p. 97 U bílého koníčka.

Dominantou je radnice z r. 1566, ke které byla v r. 1638 přistavěna masivní čtyřboká, 31 metrů vysoká věž s arkádovým ochozem, hodinami a cibulovitou střechou s lucernou. [2]

Schwarzenberská hrobka

Hrobka byla určena k umístění ostatků členů schwarzenberského rodu. Původní návrh vypracoval architekt Johann Schmidt, který však dostatečně neznal místní podloží a jeho projekt nebyl nikdy realizován. Druhý, již realizovaný projekt vytvořil F. D. Deworetzský podle vzoru italského Campa Santa. Dominantou stavby je hlavní oltář od Josefa Pokorného. Velice cenný je i mramorový sarkofág vytvořený Alexandrem Treppelem. Vlastní hrobka je umístěna pod úrovní terénu i hladiny rybníka Svět. Kolem hrobky prochází vzduchový kanál, který zabraňuje prosakování vody z písčité půdy do základů stavby. [2]

Divadlo J. K. Tyla

Divadlo bylo vybudováno na místě někdejšího pivovaru roku 1832. Velkou roli sehrálo v době obrozenecké, kdy zde hráli ochotníci, v roce 1844 loutkář Matěj Kopecký a v letech 1852 a 1866 J. K. Tyl, na jehož památku nese od té doby jeho jméno. [2]

Pivovar Regent

Jen málokterý pivovar ve střední Evropě se může pochlubit tak dlouholetou tradicí jako právě pivovar Regent, který byl založen již roku 1379. Honosné budovy pivovaru pocházejí většinou z druhé poloviny 19. století. Do dnešní podoby a velikosti byl několikrát rozšiřován. [2]

4.1.3.2 Kulturní zařízení a akce

Obecně je možné říci, že přestože se kulturní akce konají po celý rok, největší počet se jich odehrává především v letní sezóně (tabulka 1). Jejich patronaci většinou přebírá Informační a kulturní středisko. Přes rok jsou pravidelně k vidění výstavy ve výstavní síni pod věží a četná divadelní představení.

Z kulturních akcí stojí za zmínku především folkový festival Okolo Třeboně, který se koná již tradičně na počátku letních prázdnin. Na tuto akci pak navazuje folkový koncert zpátky do Třeboně, který se koná v srpnu a uzavírá tak letní prázdniny. Dalšími zajímavými kulturními akcemi jsou Čochtanova Třeboň a Hudební slavnosti Emmy Destinové v Třeboni.

Čochtanova Třeboň je spjata s trhy na náměstí T. G. Masaryka, výstavami, průvodem a samozřejmě také zábavním večerem pro všechny. Dvě akce, které jsou určeny pro mladší generaci, jsou Vodácký flám a Benátská noc, které se konají v červenci v Suchdole nad Lužnicí. Tradicí, která se dodržuje především na vesnicích, jsou masopustní veselice. Setkat se s nimi je možné především v únoru na mnoha místech Třeboňska.

Specialitou Třeboňska jsou podzimní výlovy rybníků, které se staly opravdovou atrakcí místních i návštěvníků. Lidé zde mohou spatřit tradiční způsob lovení, který se od středověku příliš nezměnil, se vším co k tomu patří. [31]

Tabulka 1 Přehled konání kulturních akcí v průběhu roku

Kulturní akce	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Pohádková Třeboň			■									
Třeboňské kulturní léto				■								
Anifest					■							
Třeboňské kulturní léto						■	■	■				
Okolo Třeboně							■					
I. prázdninový trh							■					
Krčínova Třeboň							■					
Lázeňská Třeboň								■				
Čochtanova Třeboň								■				
Rybářské slavnosti								■				
Eurorando									■			
Vánoční trhy												■

4.1.3.3 Sportovní a zábavní zařízení a akce

Nejvíce sportovních zařízení se nachází opět v Třeboni a jejím nejbližším okolí, kde se nachází například Sportcentrum Doubí u Třeboně. S možnostmi ke sportovnímu vyžití se také návštěvník setkává v některých kempech a tábořištích. Významná je i existence několika půjčoven kol, lodí a dalších sportovních potřeb.

Mezi důležité sportovní akce se řadí veslařské závody, které se konají v průběhu léta na hladině rybníka Svět v Třeboni, stejně tak jako jachtařské závody. Dalším sportovním

stánkem je sportovní hala v Třeboni, kde je možné navštívit prvotní zápasy v házené a mnoho dalších sportů.

Dvě akce, určené pro vodáky, ale i zájemce z řad diváků, se konají v Suchdole nad Lužnicí. Nejprve je to v březnu Odemykání Lužnice a poté v říjnu Zamykání Lužnice, obě také spojené se všeobecným veselím. Mezi netradiční druh sportovní akce patří i „neckyáda“ v Majdaleně. Jelikož je Třeboňsko krajem rybníků, nabízí svým návštěvníkům také možnost sportovního rybolovu a v poslední době i stále oblíbenější birdwatching. [31]

4.1.3.3.1 Sportovní rybolov

Rybaření je činností, která k Třeboňsku neodmyslitelně patří.

Podle § 11 zákona č. 102/63 Sb. je sportovní rybolov upraven takto: Lovit ryby a jiné vodní živočichy v rybářských revírech mohou jen občané, kteří mají rybářský lístek a povolenku vydanou uživatelem revíru.

K rekreačnímu rybaření je určeno pět rybníků: Svět, Dvořiště, Staňkovský, Hejtman a Nový Kanclíř. Pro každý z rybníků platí jiný režim a jiná pravidla provozování rekreačního rybaření. Rozdíly se týkají zejména prodeje pověření, pravidel lovu, způsobu nakládání s úlovky. Na některých prodejních místech zájemci mohou získat cenné rady, zakoupit si návnady, případně zapůjčit rybářské potřeby.

Nejčastějšími úlovky na zdejších rybnících jsou vyhlášení Třeboňští kapři. Nutno připomenout, že Třeboňský kapr je mezinárodně chráněné označení původu. Dále je možné ulovit amury, štiky, candáty, sumce, cejny, plotice, líny, okouny, perlíny a v poslední době i boleny. Rybníky určené k rekreačnímu rybaření jsou po celý rok průběžně zarybňovány. Současná rybníční plocha Třeboňska zabírá 11,4 % [3] celé chráněné oblasti a celkem rybníční nádrže poutají 65 milionů m³ vody.

4.2 Realizační faktory

4.2.1 Doprava – dopravní dostupnost

Dopravní podmínky patří mezi základní předpoklady cestovního ruchu. O přitažlivosti území rozhoduje nejen možnost dopravního spojení, ale zejména hustota a kvalita dopravní sítě. Nejvýznamější roli na území Třeboňska hraje doprava silniční, která během

devadesátých let postupně převzala vedoucí postavení oproti dopravě železniční, jejíž regionální tratě dále ztrácejí na hospodářském významu.

4.2.1.1 Silniční

Jak silniční, tak železniční doprava se v území opírá o dva klíčové směry. První je severo – jižní směr, který je tvořen hlavním komunikačním spojením silnice E 49 z Veselí nad Lužnicí přes Třeboň a Suchdol nad Lužnicí na Halámky a dále přes hranice do Rakouska. Druhým je směr je západ – východní po silnici E551 z Českých Budějovic přes Třeboň na Jindřichův Hradec.

Silnice zajišťuje dostatečnou základní dopravní dostupnost sídel a propojení na klíčové komunikace nadregionálního významu Praha - Vídeň. Technická kvalita sítě již ale neodpovídá stávajícím potřebám, zanedbaná je především údržba a rozvoj místních komunikací ve venkovském území. Dopravní obslužnost, zajišťovaná autobusy je nedostatečná především v menších a okrajových sídlech.

Význam v rozvoji cestovního ruchu má síť nově vybudovaných cyklostezek a cyklotras, která navazuje na regionální a mezinárodní systémy. [31]

4.2.1.2 Železniční

Oblast Třeboňska protíná poměrně výhodné železniční spojení. Územím probíhá odbočka hlavní trati Praha – Tábor – Veselí nad Lužnicí – České Budějovice a to ve směru Veselí nad Lužnicí – Lomnice nad Lužnicí – Třeboň – České Velenice. Většina spojů na tomto úseku má charakter osobních vlaků. Celá trať protíná Chráněnou krajinnou oblast Třeboňsko a je úsekem hlavního tahu Praha – Vídeň. [31]

4.2.2 Ubytovací a služby

V oblasti Třeboňsko si návštěvník může vybrat z poměrně široké nabídky ubytovacích zařízení. Nacházejí se zde hotely, penziony, ubytovny, autokempy, vodácká tábořiště, dětské tábory i ubytování v soukromí (tabulka 2).

Největší ubytovací kapacitou disponují dvě obce – Chlum u Třeboně a Staňkov. Obě místa jsou oblíbenými letovisky. Důvodem k tomu je především okolní krajina plná lesů a rybníků a také možnost nenáročných výletů do okolí. Hlavní složkou celkové ubytovací kapacity jsou zde početné autokempy. Na dalším místě v počtu lůžek stojí samotné město

Třeboň. Celkově na Třeboňsku můžeme nalézt poměrně velké množství objektů pro individuální rekreaci. Problémem je ale jejich nerovnoměrné rozložení. Některá místa jako je Suchdol nad Lužnicí, Staňkov nebo Chlum u Třeboně, která disponují velkým počtem OIR, jsou často přetěžována, zatímco jiná místa nejsou využívána vůbec. Takovým katastrem, kde neexistuje téměř žádná možnost ubytování, je katastr obce Nová Ves u Klikova.

Handwritten signature

Tabulka 2 Přehled kapacit ubytovacích zařízení

Kraj, okresy <i>Region, districts</i>	Hromadná ubytovací zařízení celkem <i>Collective accommodation establishments, total</i>	v tom							
		hotely a podobná ubytovací zařízení celkem <i>Hotels and similar accommodation establishments, total</i>	v tom			ostatní hromadná ubytovací zařízení celkem <i>Other collective accommodation establishments, total</i>	v tom		
			hotely ***** <i>Hotels *****</i>	hotely **** <i>Hotels ****</i>	ostatní hotely a penziony <i>Other hotels and boarding houses</i>		kempy <i>Tourist campsites</i>	chatové osady a turistické ubytovny <i>Holiday dwellings and hostels for tourists</i>	ostatní hromadná zařízení jinde nespecifikovaná <i>Other collective accommodation establishments n.e.s.</i>
Jihočeský kraj	1 007	521	1	19	501	486	113	126	247
České Budějovice	119	74	-	5	69	45	11	10	24
Český Krumlov	273	153	1	5	147	120	24	32	64
Jindřichův Hradec	198	99	-	4	95	99	35	22	42
Písek	80	27	-	1	26	53	10	17	26
Prachatice	190	103	-	1	102	87	11	27	49
Strakonice	58	23	-	-	23	35	8	8	19
Tábor	89	42	-	3	39	47	14	10	23

Zdroj: Český statistický úřad

4.2.2.1 Ubytovací zařízení

Chaty a chalupy

Chataření a chalupaření v objektech individuální rekreace je na Třeboňsku velice rozšířené. Chaty se nacházejí především podél řek, především Lužnice a také podél rybníků Staňkovský, Hejtman atd. Chalupy využívané k rekreaci nalezneme téměř ve všech obcích celé oblasti. V některých místech jsou také hojně využívány i rekreační objekty různých firem a podniků.

Kempy a veřejná tábořiště

Téměř všechny kempy na území Třeboňska jsou tradičně situovány do míst, kde se nabízí i možnost koupání. Kempy se od sebe odlišují především formou ubytování, kdy někde je možné pouze ubytování ve stanech, jinde jsou chatky určené především pro čtyři osoby.

Dětská tábořiště

Území Třeboňska je pro dětskou letní rekreaci využíváno ve velké míře. Většinou se zde nachází sezónní dětské tábory s provizorním zařízením, které je po skončení tábora odklizeno.

Vodácká tábořiště

Pro vodáky jsou k dispozici stálá vodácká tábořiště, která jsou vybavena sociálním zařízením a stánky s občerstvením.

Ubytovny

Ubytovny je možné navštívit během celého roku. Je zcela běžné, že ubytování formou turistických ubytoven poskytují během letních prázdnin místní domovy mládeže.

Ubytování v soukromí

Ubytování v soukromí je nabízeno hlavně v oblastech hojně navštěvovaných turisty. Doplňuje se tam celková nabídka ubytování. Samozřejmě největší nabídku ubytování v soukromí nabízí město Třeboň.

Penziony a hotely

Penziony a hotely nabízejí svým hostům větší komfort a pohodlí.

Lázeňská zařízení

Dva lázeňské objekty se nacházejí ve městě Třeboni. Lázně Berta i Aurora jsou po rekonstrukci a svým zákazníkům nabízejí kvalitní zázemí. Host zde nalézá vše pod jednou střechou, tzn. že je zde možné koupit základní potraviny a drogistické zboží, nebo využít některé ze sportovních zařízení či navštívit některou z kulturních akcí, které jsou pravidelně organizovány. Samozřejmě jsou také kosmetické a kadeřnické služby. [31]

4.2.3 Stravovací služby

Míst, která poskytují stravovací služby, je poměrně velký počet, přesto jejich nabídka ještě není dostatečná. Počet míst vhodných pro stravování roste především letní sezóně, kdy se otvírají bistra a stánky s rychlým občerstvením, které tvoří zázemí kempů, tábořišť a koupališť.

Fakt že Třeboňsko patří mezi oblasti s letním cestovním ruchem, potvrzuje i rozložení návštěvnosti stravovacích zařízení. V době letní sezóny jsou tato místa plně využívána, místy i přetěžována, naopak v době mimo turistickou sezónu často zejí prázdnotou. [31]

4.2.4 Institucionalizace CR na území Třeboňska

Referát pro zahraniční styk v Třeboni

1. informace o podpoře cestovního ruchu oblasti v některých evropských zemích
2. spolupráce se zahraničními městy: Schreems (Rakousko), Utena (Litva), Horsens (Dánsko), Interlaken (Švýcarsko)

Informační a kulturní středisko v Třeboni

IKS funguje celoročně jako informační centrum pro turisty, kteří si zde mohou koupit nejen propagační a informační materiály, mapy a pohlednice, suvenýry, ale i rybářské lístky a vstupenky na různé kulturní akce. IKS také zajišťuje pořádání koncertů a divadelních představení v Městském divadle Josefa Kajetána Tyla, v prostorách třeboňského zámku, Schwarzenberské hrobky, kostela sv. Jiljí apod. Výstavy se pořádají ve výstavní síni Pod věží na Masarykově náměstí. V letních měsících IKS pořádá historické slavnosti, ekotryhy a další akce pod širým nebem. IKS také organizuje zájezdy na divadelní představení a koncerty v Praze a Českých Budějovicích. [27]

Ostatní informační centra a střediska na Třeboňsku

- IKS Lomnice nad Lužnicí
- Informační středisko Veselí nad Lužnicí
- Informační centrum Borovany
- Informační centrum a knihovna Suchdol nad Lužnicí
- Infocentrum v Kojákovcích

Správa chráněné krajinné oblasti Třeboňsko

Cílem Správy CHKO/BR je kromě vlastního výkonu státní správy na úseku ochrany přírody a krajiny také ovlivňovat místní rozvoj v žádoucím směru slučitelném s posláním oblasti (rozvoj agroturistiky a dalších forem "měkkého" cestovního ruchu, lázeňství, zhodnocení místních surovin, nezatěžující drobná průmyslová výroba, tradiční zemědělství).

Je žádoucí zachovat do budoucna Třeboňsko jako model trvale udržitelného využívání krajiny, což je i jedním z důvodů vyhlášení CHKO a BR.

Součástí obecného poslání i každodenní činnosti Správy CHKO Třeboňsko je také praktická péče o vyhlášená maloplošná zvláště chráněná území prováděná na základě schválených plánů péče a v posledních letech také aktivní ochrana, údržba a obnova dalších cenných částí krajiny.

K těmto účelům slouží jako významný finanční zdroj tzv. krajinotvorné programy resortu MŽP ČR a to zejména program Revitalizace říčních systémů (RŘS) určený pro podporu investičních opatření ke zlepšení vodního režimu krajiny a ekologických funkcí vodních toků a nádrží a dále program Péče o krajinu (PPK) určený pro financování celé škály neinvestičních opatření ke zlepšení stavu přírody a krajiny. V těchto programech vystupuje Správa CHKO v některých případech sama jako investor, resp. příjemce rozpočtových prostředků zajišťující potřebná opatření v krajině, v jiných případech jako odborný dohled a administrátor programu ve vztahu k ostatním žadatelům (např. plní funkci tzv. "sběrného místa" pro program PPK a je zastoupena v regionálním poradním sboru programu RŘS). [34]

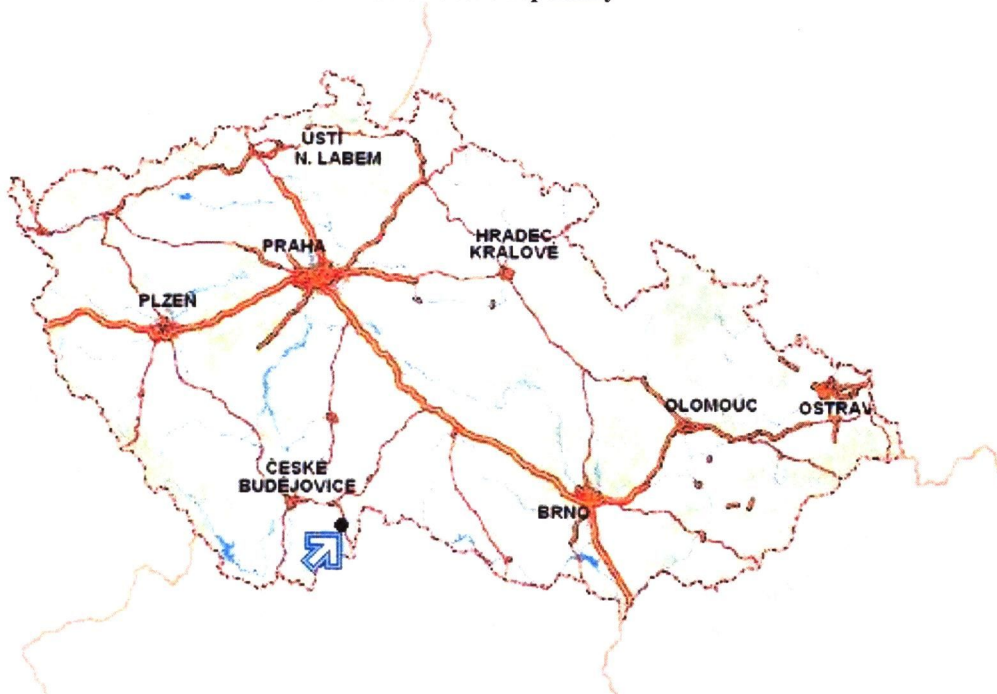
5 Oblast pískoven u Suchdola nad Lužnicí

5.1 Suchdol nad Lužnicí

Obec a letoviště Suchdol nad Lužnicí je známé především jako výchozí místo vodáckých putování po řece Lužnici. Leží na jejím horním toku asi 14 km jihovýchodně od Třeboně v okrese Jindřichův Hradec (obrázek 1) v nadmořské výšce 454 m.

Suchdol nad Lužnicí, od roku 1876 městyň, leží v půvabné krajině v blízkosti hlubokých lesů. Je kulturním a hospodářským střediskem kraje, ve kterém žije 3638 obyvatel. Za Rakouska-Uherska byl i místem, kde se soustřeďovala a výrazně prosazovala duchovní pomoc Čechům na Vitorazsku. Výrazně aktivní byl spolek Národní jednoty pošumavská, který založil první veřejnou knihovnu, měl 50-ti členný mužský pěvecký sbor, pořádal osvětové přednášky, různé výstavy a zakládal České školy v pohraničních obcích. [24, 29]

Obrázek 1 Poloha Suchdola nad Lužnicí v rámci České republiky

Zdroj: www.atlas.cz

Historie

O slovanském osídlení jsou první zprávy z roku 827, kdy na odvrácené straně Novohradských hor, nad řekou Lužnicí, založil nezávislý slovanský kmenový kníže Vitorad kamenný hrad zvaný Vitoraz. Vitorazsko se pak stalo pojmenováním rozsáhlé oblasti sousedící s dalším slovanským kmenem, usídleným v povodí Rakouské Dyje. Časově se tato

historie kryje se vznikem Velkomoravské říše. Po porážce Přemysla Otakara II. na Moravském poli r. 1278 (dnes je území bitvy v Rakousku - mezi Brnem a Vídní), přivtělil Rudolf Habsburský Vitorazsko k Rakousku. U nás tvořila hranici řeka Lužnice. Větší část Vitorazka byla vrácena k českému území až v r. 1920.

K hustšímu osídlení regionu dochází počátkem XII. století, když král Otakar Přemysl I. po bitvě u Loděnic postoupil rozsáhlý pohraniční les od Tábora až k moravskorakouským hranicím Vítkovi z Prčic, jeho synové postavili regionu čtyři hrady. Jindřichův Hradec, Landštejn, Stráž nad Nežárkou a Vítkův Hrádek u Blažejova.

Suchdol n. L. od nepaměti patřil k třeboňskému pánu z Landštejna. Lutold z Landštejna jej však r. 1362 prodal Petrovi, Joštovi, Oldřichovi a Janu z Rožmberka. Když smrtí Petra Voka r. 1611 Rožmberkové vymřeli, přešel Suchdol dědictvím do rukou pana Jiřího ze Švamberka, který měl za manželku Alžbětu, sestru Petra Voka. Panování pánů ze Švamberka mělo však jen krátké trvání. Celé jejich panství bylo zabaveno ve prospěch císaře Ferdinanda II. po bělohorské porážce českých stavů, ke kterým patřili i Švamberkové. V rukou Habsburků zůstal Suchdol do 2. dubna 1660, kdy se dostal do držení rodu Schwarzenberků. [24, 29]

Kulturní památky

Mezi nemnohé zachované pamětihodnosti patří na prvé místo **kostel sv. Mikuláše**, založen asi v první polovině 14. století. Roku 1362 byl povýšen na farní. Byl prvním jihočeským dvojloďným kostelem s jediným středním sloupem. Presbystář byl však zaklenut až kolem 1400 a loď r. 1493 již jako trojlodní. Ta byla prodloužena roku 1820, klenby částečně sneseny a nahrazeny rákosovým stropem. Téhož roku byla přistavěna věž a r. 1858 i oratoř. Na hlavním oltáři je obraz sv. Mikuláše od R. Váchy z r. 1887. Suchdolská Madona, jedna z krásných jihočeských madon, která zdobila hlavní oltář, byla přemístěna do Jihočeské galerie na Hluboké. Druhou památkou Suchdola je barokní **kaple sv. Jana Nepomuckého** z r. 1728, kterou dal postavit hospodský Jiřík Novotný svým nákladem.

Roku 1625 byla v Suchdole zřízena tavírna stříbrné rudy, která ročně zpracovala až 4 000 hřiven stříbra. Ruda byla dovážena v uzavřených sudech z Rudolfova a Ratibořských hor. Byly zde ulity i 4 zvony pro třeboňský klášter. Tavírna byla r. 1775 změněna ve sklárnu, která byla zrušena ve 30tých letech 20. století pro světovou hospodářskou krizi. V době největší slávy měla 4 pece a v letní době až 600 zaměstnanců (též píchači borků, dřevorubci a povozníci). Objekty sklárny sloužily pak jistou dobu textilnímu průmyslu, později dřevozpracujícímu průmyslu. [24, 29,]

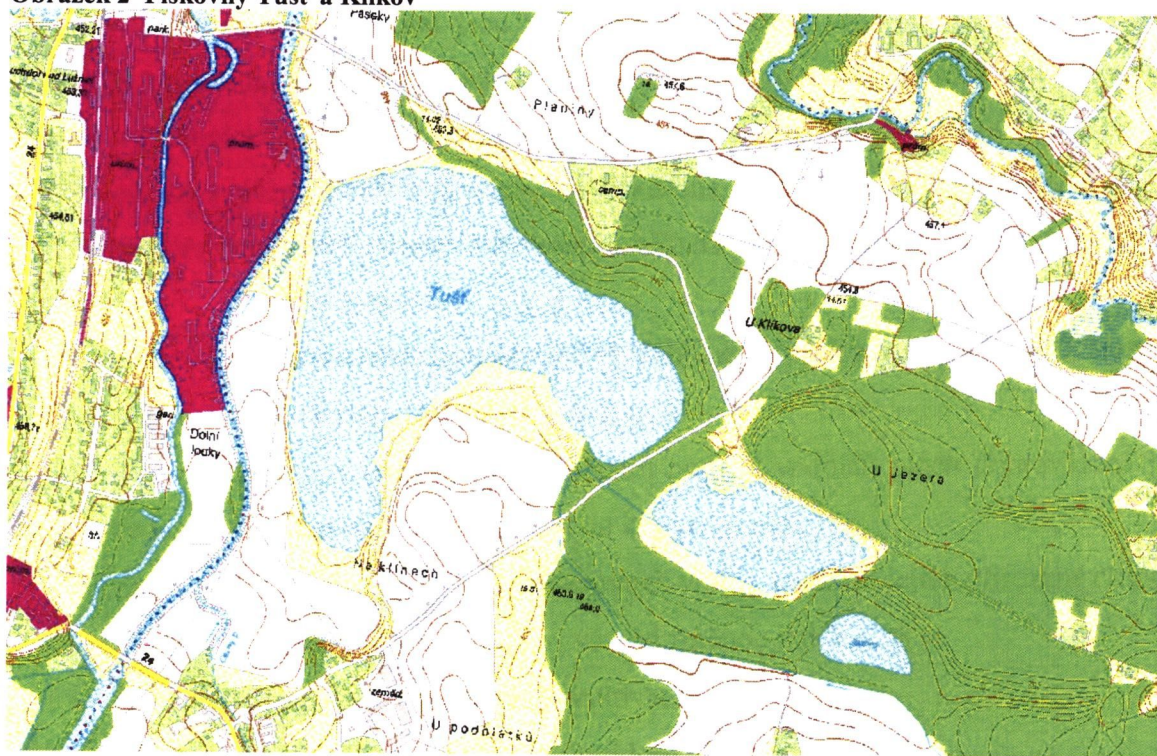
Atraktivity

Rok co rok přijíždí do Suchdola nad Lužnicí milovníci přírody již v jarních měsících, aby znovu prožili zázrak proměny přírody na **Horní Lužnici**, kde řeka vytváří meandrující koryto s řadou odstavných ramen a tůň a s charakteristickými mokřinami a lučními společenstvy. Návštěvníky také láká barevnost a vůně fauny rašeliniště Červené blato, či procházka kaňonem řeky Dračice. Lužnice je také oblíbenou vodáckou řekou.

Řeka Lužnice, která pramení v rakouské části Novohradských hor pod jménem Lainsitz, na naše území vstupuje u Krabonoše jako vyvinutá řeka. Až k Veselí nad Lužnicí tok řeky doprovázejí bohatá ložiska šterkopísků, která jsou významnou těžební surovinou. Místo bývalých lesů v prostorách těžby často zůstávají rozsáhlá jezera, která se ale využívají pro rekreaci. Mezi ně patří i **pískovny v Tušti a Klikově** (obrázek 2), kterým se věnuje tato práce. [24, 29, 32]

Obcí prochází trasa naučné cyklistické stezky **Paměti Vitorazska**. Naučná cyklotrasa Paměti Vitorazska je 89 kilometrů dlouhý okruh, který však lze rozdělit do několika menších okruhů a pro jejich absolvování si vyčlenit více dní. Obsahuje celkem 29 informačních panelů z nichž 5 jich je umístěno do rakouského příhraničí. Panely jsou dvojjazyčné, takže znalost němčiny zde není podmínkou. [33]

Obrázek 2 Pískovny Tušť a Klikov

Zdroj: Český ústav zeměměřičský a katastrální

5.2 Těžba nerostných surovin

Třeboňsko v minulých desetiletích bylo a v současnosti stále je významným zdrojem šterkopísků, živcových písků a rašeliny pro značnou část Čech. Proto je z hlediska ochrany přírody a krajiny na Třeboňsku významným faktorem velkoplošná těžba šterkopísků v nivách Lužnice a Nežárky, kde je vymezeno třináct dobývacích prostorů v různém stadiu těžby a rekultivace a řada dalších rozsáhlých výhradních i nevýhradních ložisek. V době vrcholu těžby šterkopísků v 80. letech, probíhající zde zejména v souvislosti s výstavbou jaderné elektrárny Temelín a velkoměstských panelových sídlišť, byla z krajiny doslova vymazána řada přírodních detailů. Dnes jsou na těchto místech většinou hluboká bezodtoká jezera, která sice velmi rychle díky regenerační schopnosti krajiny získávají přírodní charakter, ale znamenají zvýšené riziko pro ochranu kvality podzemních vod. Celková výše těžeb šterkopísků klesla oproti 70.- 80. létům minulého století na přijatelné hodnoty a představuje zhruba 30-40% dřívějších maxim. Ročně se těží všemi těžebními společnostmi dohromady okolo 1,5 milionu tun šterkopísku včetně živcových surovin. [34]

5.2.1 Vliv těžby nerostných surovin na přírodní a životní prostředí

Těžba nerostných surovin téměř vždy znamená nevratný zásah do původní krajiny. Změněny nebo narušeny těžbou jsou v různé míře všechny základní složky přírodního a životního prostředí. Celkový dopad těžby na životní prostředí, zohledňující zájmy však nemusí z ekologického hlediska pouze negativní. Vhodná rekultivace a revitalizace pískoven může vést ke zvýšení biodiverzity krajiny. Opuštěné těžebny se mohou stát významnými vodohospodářskými zdroji, sloužit k rekreaci a některá místa jsou stanovišti vzácných druhů fauny a flóry.

Podle limitu ekologické únosnosti vlivů těžby nerostných surovin v CHKO Třeboňsko byly za hlavní negativní vlivy těžby označeny:

- Změna krajinného charakteru vytvářením nových vodních ploch doprovázená jejich nedostatečným zpětným začleněním do krajiny
- Změny hydrologického režimu podzemních voda a narušení jejich přirozené cirkulace
- Dlouhodobé zábory pozemků doprovázené změnou jejich funkce
- Nedokonale provedené technické rekultivace
- Narušení původních biocenter a biokoridorů
- Nevhodné následné využití části vytěžených prostorů, zvyšující zranitelnost území

- Zvýšená dopravní zátěž v okolí pískoven

Naopak za pozitivní vlivy těžby lze (v některých případech) považovat:

- Zvýšení biodiversity
- Začlenění vhodných ploch po těžbě do rekreačního využití krajiny
- Vytvoření hospodářsky významných zdrojů pitné vody
- Samovolný vznik nových mokřadů a suchomilných společenstev

Rekultivace je aktivní ochrana a tvorba půdního fondu v oblastech devastovaných průmyslovou nebo jinou činností vytvářející cílevědomě biologickými, technickými a vodohospodářskými prostředky úrodnou půdu v neplodných výsypkách, na poddolovaných pozemcích, ve zbytkových lomech apod. Na pískovnách v okolí Suchdola nad Lužnicí znamená rekultivace začlenění vytěžených prostor do okolní krajiny několika způsoby. Vytěžené plochy jsou ve většině případů zaplaveny vodou, pak se jedná o úpravu břehů a okolí jezera buď zalesněním, tvorbou mokřadů, přizpůsobením rekreaci, nebo ponecháním vlastnímu vývoji. V případě suché těžby se jedná o úpravy celé plochy pískovny z největší části opět zalesněním. [26]

5.2.2 Charakteristika ložisek štěrkopísků Tušť a Klikov

5.2.2.1 Ložisko Klikov

B 3142200 Klikov

Kraj: Jihočeský

Okres: Jindřichův Hradec

Obec: Klikov

Katastrální území: 666262 Klikov

637017 Hamr

Organizace: 00028592 JIHOTVAR v.d., Veselí nad Lužnicí

Dobývací prostor: 600307 Klikov,

stanoven pouze na malé části ložiska (60. 000 m²), na základě Rozhodnutí

OBÚ Plzeň, č.j. E 0237/04-655/78-62, ze dne 29.8.1978, č.j. ČBÚ 5211/78

Surovina: KK – kaolín pro keramický průmysl (nevyužívá se)

JO – jíly žáruvzdorné ostatní (nevyužívají se)

JN – jíly keramické nežáruvzdorné (využívají se)
celková plocha bloků zásob 1,03 km²

Ložisko Klikov se nalézá severně od obce Klikov, podél silnice z Klikova do Chlumu u Třeboně. Ložisko je na západě omezeno řekou Lužnicí, na východě žulovým hřbetem a na severu potokem Žabinec. Terén je rovinatý, mírně se svažující k ZSZ, převážně zalesněný.

Celkové hodnocení:

V současné době jde o málo perspektivní lokalitu, což dokládá minimální těžba suroviny. intenzivnější využití ložiska by vyžadovalo značné investice do vybudování nového závodu, jehož existence je ale podmíněna odbytovými možnostmi. Ať již bude ložisko těženo povrchovým nebo podzemním způsobem, náklady na těžbu suroviny budou značné.

Na ložisku také existují značné střety zájmů, především ekologického charakteru. [20]

5.2.2.2 Ložisko Tušů

B 3010700 Tušů-Suchdol nad Lužnicí

Kraj: Jihočeský

Okres: 3303/0313 Jindřichův Hradec

Obec:

Katastrální území: 771937 Tušů

Organizace: 46680438 Hanson ČR a.s., Veselí nad Lužnicí

Dobývací prostor: 700937 Tušů

- rozhodnutím GR ČSK (Generální ředitelství – ČS kamenoprůmysl) ze dne 11. 2. 1980, pod zn. DP – 246/76 na ploše 73 ha 21 m²

Surovina: SP – Šterkopísky, stávající plocha zájmového území je ca 25 ha

Lokalita je situována na katastru obce Tušů. Západně od ložiska prochází silnice I. třídy Třeboň – státní hranice paralelně s drážním tělesem ČD Veselí n. Luž. – České Velenice.

Celkové hodnocení:

S ložiskem nelze počítat jako se surovinovou základnou do budoucnosti. Vzhledem k celkovému množství vytěžitelných zásob může jít pouze o doplňkovou základnu v centru

těžby a.s. Úkolem současného těžaře je redukce dobývacího prostoru v místech, kde již byly zásoby vytěženy (větší část lochy ložiska).

Ložisko se vyskytuje v CHKO Třeboňsko ve III. zóně odstupňování ochrany. Převážná část ložiska je v údolní nivě, která je obhospodařována jako zemědělská půda. Povrch terasy je kryt částečně ornou půdou a částečně přirozenými náletovými lesíky.

Současná situace

Nejen z ekonomických důvodů, ale i pro problematické majetkové vztahy vznikající vrácením pozemků v dobývacím prostoru v rámci restitucí, byla těžba ložiska dočasně zastavena. Je nutné v souladu s ustanovením § 32 odst. 4, zák. č. 44/1988 Sb. o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), v platném znění, zpracovat plán na zajištění pískovny. [20]

Způsob a průběh těžby:

Rozhodnutí o povolení hornické činnosti v dobývacím prostoru Tuš' vydal OBÚ Plzeň dne 2. 2. 1982. Toto rozhodnutí bylo časově omezeno do 31. 12. 1990. Platnost rozhodnutí byla prodloužena OBÚ Plzeň ze dne 19. 12. 1990 do 31. 12. 1999. Dobývání ložiska bylo ukončeno v roce 2003. Těžba ložiska byla prováděna lžicovými hydraulickými bagry nad hladinou podzemní vody. Pod hladinou podzemní vody byla těžba prováděna plovoucím korečkovým bagrem V-50 a částečně bylo ložisko přetěženo i sacím bagrem. Vytěžená surovina byla nakládána bez další úpravy na nákladní automobily přepravců a expedována na místo spotřeby. Při dobývání z vody, plovoucím korečkovým bagrem, byla vytěžená surovina tříděna na plovoucím vibračním tříděči a vytríděná frakce 0/4 mm byla vynášecím pasem ukládána na zemní skládku na břehu jezera, odkud byl šterkopísek dále nakládán a odvážen mimo dobývací prostor. Další dobývání ložiska bude prováděno až po vyřešení vlastnických vztahů k pozemkům a vypracování nového plánu. S obnovením dobývání ložiska se uvažuje v časovém horizontu 10-12 let od ukončení těžby. [21]

Úprava svahů a dna lomu a úprava odvalů

V rámci technické rekultivace byly provedeny úpravy závěrných stěn pískovny v severním a severo-východním předpolí stávajícího jezera. Převážná část plochy břehů byla zalesněna, v severní části byla provedena pouze technická rekultivace vzhledem k tomu, že tento prostor bude využíván pro letní rekreaci návštěvníků autokempu a místních obyvatel. Úprava dna zaplavené části vytěžené pískovny není nutná, protože tvar plochy dna pískovny

byl modelován již při dobývání ložiska. Svahy jihovýchodního a jižního břehu současného jezera nejsou definitivní z toho důvodu, že zde ještě bude ložisko dotěžováno. V současné době tyto břehy nejsou nebezpečné. Jejich svahy k vodní ploše jsou modelovány dle přirozeného sypného úhlu štěrkopísku při převýšení od 0,5 do 3 m.

Pokud by v budoucnu bylo nutné provést práce spojené se zajištěním pískovny, musely by se řídit platnými bezpečnostními předpisy, zejména zákonem č. 44/1988 Sb., zák. č. 61/1998 Sb, vyhláškou č. 26/89 a č. 51/92 ve znění pozdějších předpisů. [21]

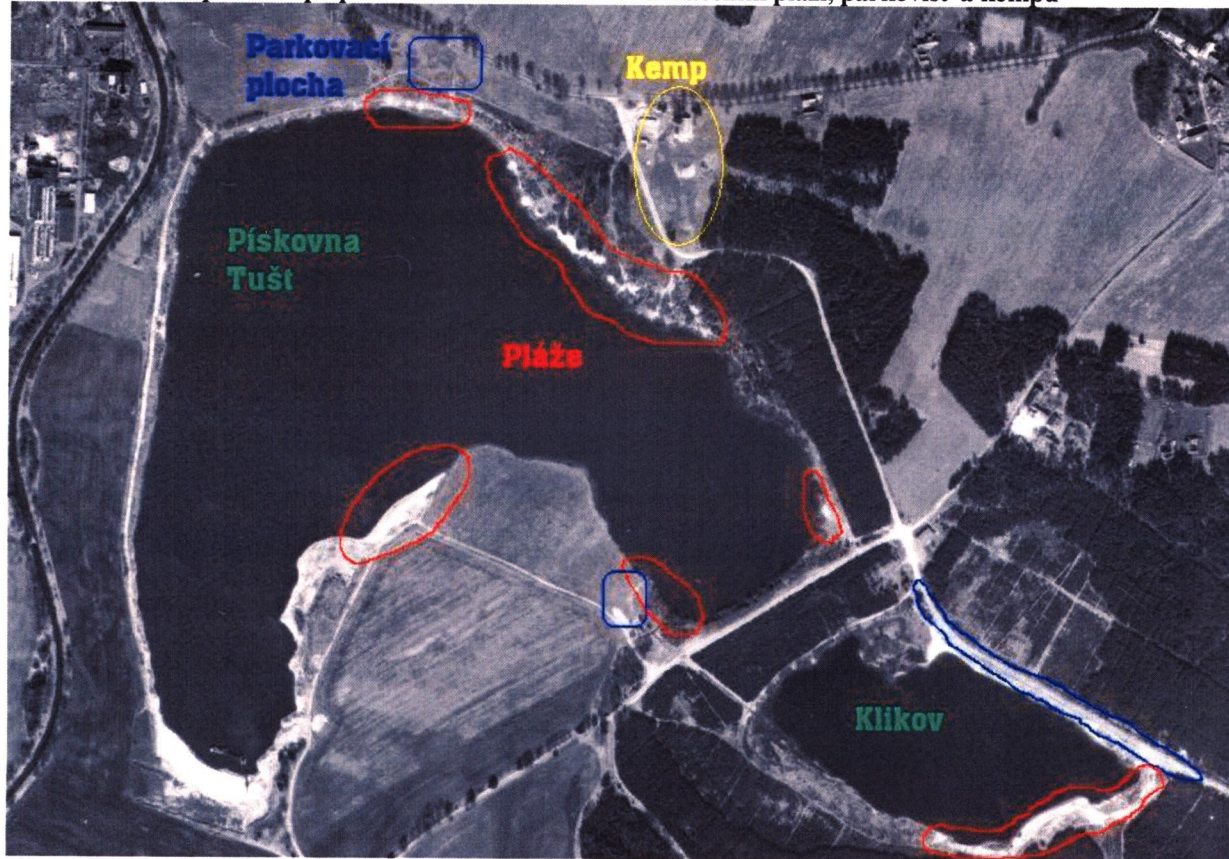
Alternativní využití lomu

Vzniklou vodní plochu po dobývání štěrkopísku bude možno využít pro rekreační účely a sportovní rybolov. Využití jezera jako zdroje pitné vody není reálné s ohledem na situování jezera v inundaci řeky Lužnice. [21]

5.3 Rekrece na pískovnách u Suchdola nad Lužnicí – zhodnocení současného stavu

V současné době již byla na obou pískovnách těžba pozastavena, problémem však zůstává, že pozemky jsou stále vedeny jako dobývací prostor, na který mají soukromé osoby vstup zakázán. I přes tuto skutečnost se zde odehrává letní rekreace v masovém měřítku, kdy během slunečných letních dnů bývají pláže pískoven po celém obvodu obleženy rekreanty. Přeplněná parkoviště navíc nemají dostatečnou kapacitu a proto bývají často blokovány i příjezdové komunikace. Tato situace by se ale měla změnit. V současnosti probíhají poslední výměny pozemků vhodných k rekreaci mezi těžařskou společností Hanson, a.s. a městem Suchdol nad Lužnicí. Tím bude koupání na pískovnách již oficiálně povoleno a město bude moci rekreaci regulovat a zajistit jí potřebnou úroveň. Do této doby byly na několika místech pískoven upraveny břehy a vytvořeny pláže, na kterých se místní rekreace soustřeďuje. Zároveň byla vybudována dvě parkoviště a v minulé sezóně instalovány odpadkové koše. Více na fotografiích v příloze č.4. V blízkosti obou pískoven se nacházejí poměrně kvalitně vybavené autokempy, kde je zajištěno občerstvení a nachází se zde jediná sociální zařízení. Tato situace je ale nevyhovující a proto bude nutné vybudovat zázemí přímo u pláží.

Obrázek 3 Ortophotomapa pískoven Tušť a Klikov s naznačením pláží, parkovišť a kempu

Zdroj: Český ústav zeměměřičský a katastrální

5.4 Legislativní nástroje a střety zájmů

Na Třeboňsku a tedy i v okolí Suchdola nad Lužnicí, se střetávají hned tři zájmové skupiny. Na jedné straně stojí ochránci přírody, kteří zde střeží mimořádně cenné lokality, na opačné straně pak vystupují těžařské společnosti, které se snaží místní přírodní podmínky využít z hospodářského hlediska. Na oba tyto protipóly navíc působí třetí skupina, tedy veřejnost, která chce jak těžební jezera, tak i krásy místní krajiny využít pro svou rekreaci. Tato rekreace by pak nebyla ku prospěchu pouze místních obyvatel, ale byla by důležitým zdrojem příjmů regionu, tedy příjmů z cestovního ruchu.

Existence CHKO a další mezinárodní statuty a závazky Třeboňska na úseku ochrany přírody a krajiny (Biosférická rezervace UNESCO, Ramsarská dohoda, Natura 2000) mají nebo budou mít na základě platné legislativy prioritu před těžbou. Díky moderní legislativě na úseku ochrany přírody byly snad definitivně zrušeny původní záměry na pokračování těžby v nejvzácnějších částech Třeboňska (Horní Lužnice, Jemčina, Majdalena, Holičky) a zásoby

ložisek štěrkopísku o objemu několika desítek milionů metrů krychlových byly převedeny z kategorie volných zásob mezi zásoby vázané z důvodů střetů s ochranou přírody a krajiny.

Prostor pro hledání kompromisů představuje III. zóna odstupňované ochrany CHKO (v II. zóně CHKO bude v případě malých ložisek nerostných surovin těžba tolerována, do budoucna však bude asi vzácnou výjimkou), kde by těžba mohla být realizována, samozřejmě ale s ohledem na další faktory jakými jsou krajinný ráz, zdroje podzemních vod, rekreace, aj. Měla by být povolena taková těžba, která má jasně deklarované těžební záměry, posouzené v rámci EIA¹ a s pečlivě zpracovaným PSaR. V něm by měli být uplatněny zásady, formulované Správou CHKO hlavně pro těžbu ložisek štěrkopísku a především neformálně posuzované vlivy těžby nerostných surovin ve smyslu znění zákona č. 93/2003 Sb. (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb. [20]

Základním koncepčním materiálem, definujícím budoucí zájmy státu ve sféře využití a hospodaření s nerostnými surovinami, je dokument „Surovinová politika v oblasti nerostných surovin a jejich zdrojů“, který schválila vláda České republiky usnesením č. 1311 na svém zasedání 13.12.1999. Hospodaření s nerostnými surovinami má v ČR, obdobně jako ve většině zemích EU, dvě základní úrovně. První je Státní surovinová politika, prováděná obecnými legislativními a ekonomickými nástroji na úrovni centrálních orgánů státní správy a druhou je pak Regionální (krajská) surovinová politika, jejímž prováděcím nástrojem je územní plánování a plány odpadového hospodářství kraje. [28]

Hlavním zákonem ochrany a využití nerostného bohatství je zákon č. 44/1988 Sb. (horní zákon), novelizovaný předpisem 386/2005 Sb. Účelem tohoto zákona je stanovit zásady ochrany a hospodárného využívání nerostného bohatství, zejména při vyhledávání a průzkumu, otvírce, přípravě a dobývání ložisek nerostů, úpravě a zušlechťování nerostů prováděných v souvislosti s jejich dobýváním, jakož i bezpečnosti provozu a ochrany životního prostředí při těchto činnostech. [28]

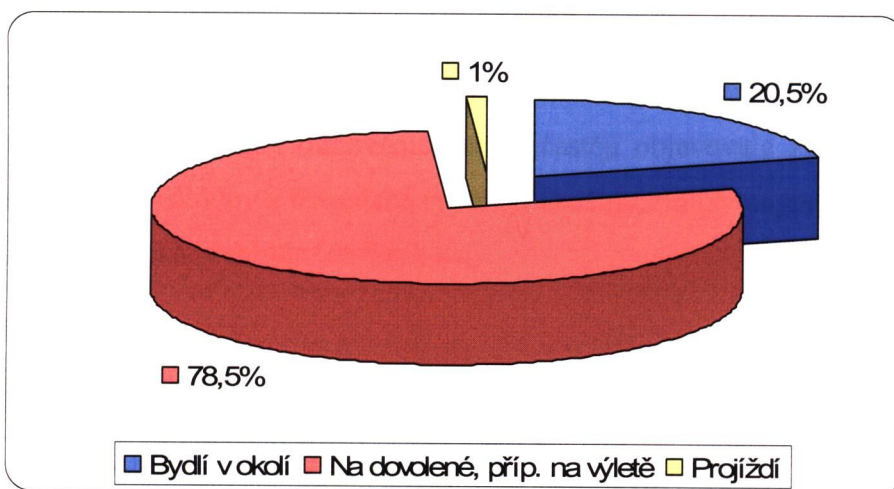
¹ Environmental Impact Assessment (studie vlivů na životní prostředí)

6 Analýza rekreačních aktivit

6.1 Návštěvník - kdo to je a odkud přijel?

Šetřením bylo zjištěno, že své bydliště má v okolí 20,5 % dotázaných (graf 4) a na výlet nebo zde strávit svoji dovolenou přijelo 78,5 % dotázaných. Z těchto 78,5 % přijelo 8,5 % pouze na jednodenní výlet, to znamená že přenocovat se zde rozhodlo 70 % respondentů. Pouze 1 % uvedlo, že okolím projíždí.

Graf 4 Rozdělení respondentů podle toho, jestli jsou místní, přijeli na výlet či dovolenou nebo oblastí pouze projíždí

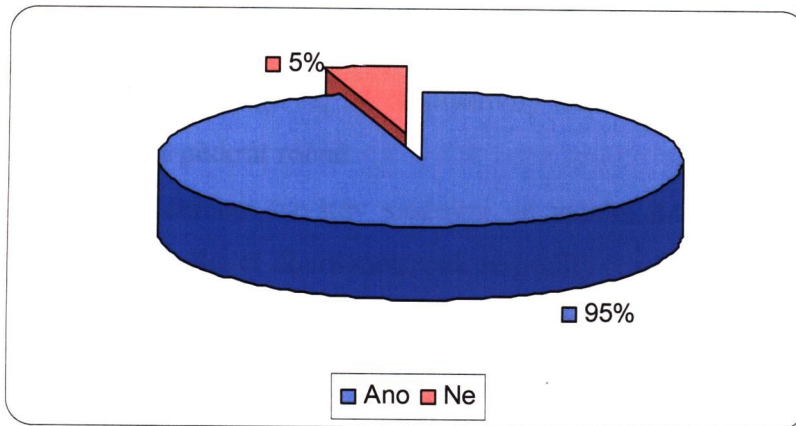
Zdroj: vlastní šetření

Je zajímavé, že 5 % dotázaných, kteří jsou na zdejších pískovnách na dovolené nebo výletě, uvedlo, že v posledních pěti letech dovolenou u vody netrávili. Po dalším zkoumání bylo zjištěno, že těchto 5 % nepřijelo do sledované oblasti na výlet, ale na více dní. Z toho vyplývá, že pro svoji první dovolenou u vody nejméně po pěti letech si vybrali právě pískovny v Suchdole nad Lužnicí.

Celkově v posledních pěti letech trávila svoji dovolenou u vody naprostá většina dotázaných (95 %). Pouze 10 oslovených (5 %) svou dovolenou v posledních pěti letech u vody netrávilo (Graf 5).

Ve skutečnosti si bude asi 95% lidí trávit v posledních 5-ti letech dovolenou u vody.

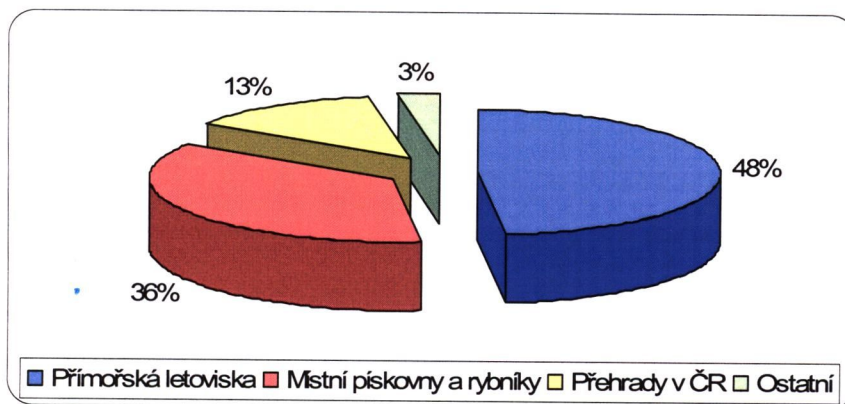
Graf 5 Dovolena u vody v posledních pěti letech

Zdroj: vlastní šetření

Respondenti, kteří na tuto otázku odpověděli kladně, měli dále uvést kde byli a kolikrát dané místo navštívili. V odpovědích se nejčastěji objevovala zahraniční přímořská letoviska, poté místní pískovny a třeboňské rybníky. Dalšími zmiňovanými místy bylo Lipno, Máchovo jezero a Orlická přehrada (obrázek 4).

Obrázek 4

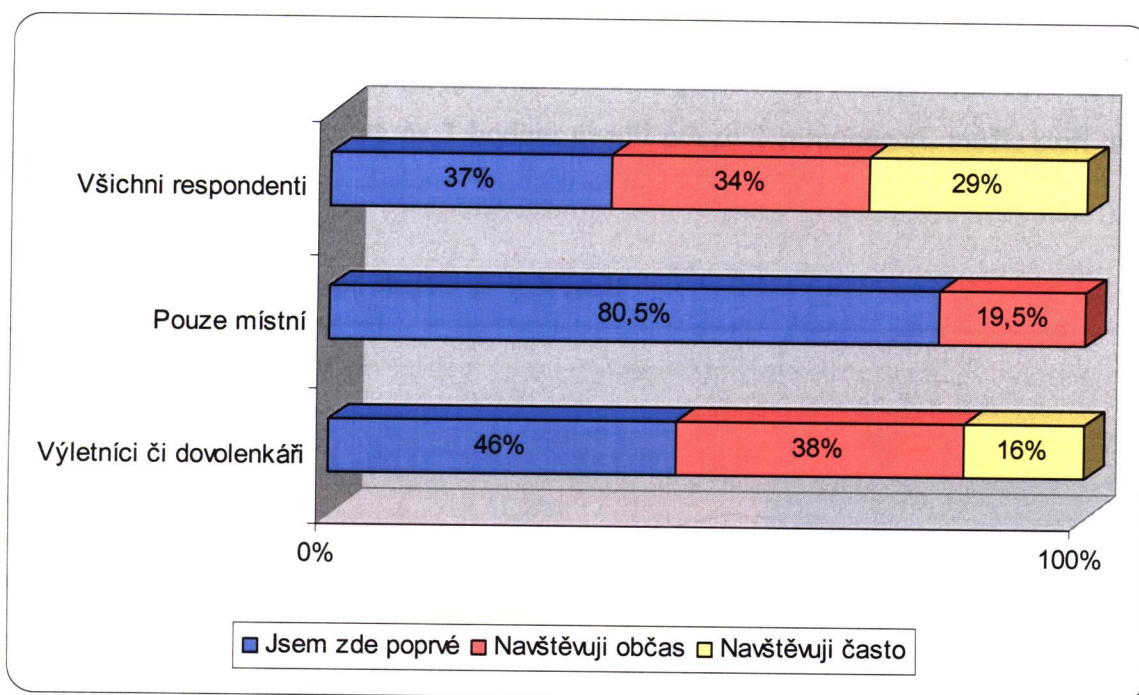
Zdroj: vlastní šetření

6.2 Návštěvnost suchdolských pískoven

Ve výběrovém souboru byla četnost návštěv poměrně vyrovnaná (graf 6). 37 % dotázaných pískovny navštívilo poprvé, 34 % pískovny navštěvuje nejvíce pětkrát za rok a pouze 29 % se vrací více jak pětkrát ročně.

Pokud ale budeme četnost návštěv sledovat ve vztahu k tomu, jestli jsou dotázaní místní, nebo jestli přijeli na výlet či dovolenou, pak se podíly rozrůzní (graf 6). Z dotázaných, kteří uvedli, že mají v okolí své bydliště, plných 80,5 % pískovny navštěvuje častěji než 5x ročně, 19,5 % maximálně 5x za rok a podle očekávání nikdo z místních neuvedl, že by tu byl poprvé. Naopak ze skupiny, která přijela na výlet nebo na dovolenou, je zde 46 % poprvé, 38 % sem jezdí méně než pětkrát za rok a pouze 16 % navštíví pískovny více jak pětkrát ročně. Z těchto 16 % je zde pouze 6 % na výletě. Zbýlých 10 % uvedlo, že je zde na dovolené, jedná se tedy o skupinu dotázaných, kteří zde tráví vícedenní dovolenou, v rámci níž pískovny navštíví více jak 5x.

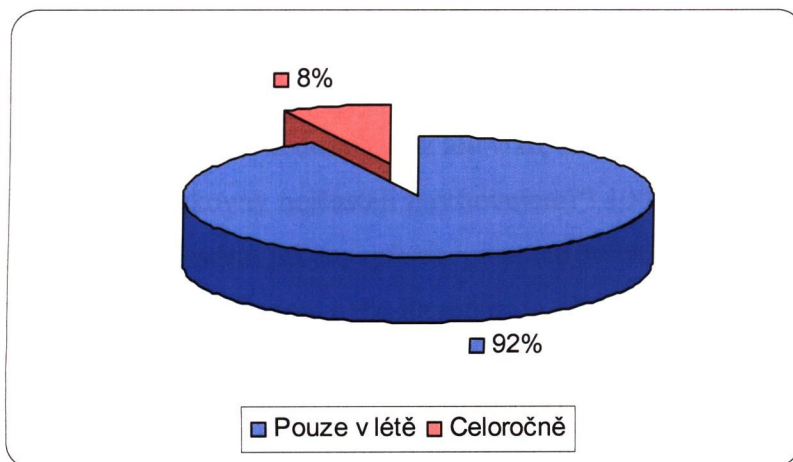
Graf 6 Jak často respondenti pískovny navštěvují

Zdroj: vlastní šetření

Další otázka rozdělila návštěvníky podle toho, jestli pískovny navštěvují pouze v létě (92,5 %) nebo celoročně (7,5%). Zajímavé je, že z respondentů, kteří mají v okolí své bydliště, jich pouze 10 % navštěvuje pískovny i v zimě (graf 7).

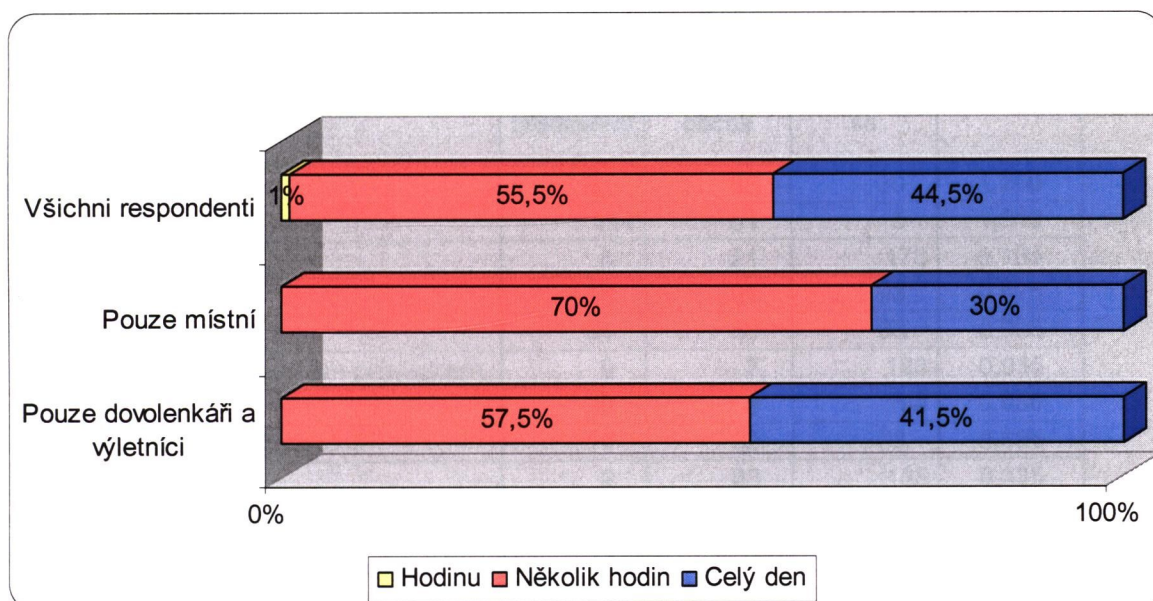
Graf 7 Ve kterém ročním období respondenti pískovny navštěvují

Zdroj: vlastní šetření

V šesté otázce byli respondenti dotazováni, jak dlouho se obvykle zdrží na pláži. Jednu hodinu uvedlo pouze 1 % (graf 8), několik, maximálně pět hodin 57,5 % a celý den zbylých 41,5 %. Pokud budeme uvažovat pouze respondenty, kteří mají v okolí své bydliště, rozdíl se zvětší. Několik hodin se na pláži zdrží 70 % a celý den 30 % místních. Oproti tomu se podíly více vyrovnají u dotázaných, kteří jsou na pískovnách na dovolené nebo na výletě (55,5 % a 44,5 %). Zdržení se na 1 hodinu uvedli pouze 2 respondenti, muži, kteří okolím pouze projíždějí.

Graf 8 Jak dlouho se respondenti obvykle na pláži zdrží

Zdroj: vlastní šetření

V další otázce respondenti odpovídali na dotaz, kde se o pískovně dozvěděli.

Z nabízených pěti odpovědí respondenti uváděli pouze dvě. Nejčastěji (75 %) se o pískovně dozvěděli od své rodiny nebo svých známých a 25 % si z nabídky nevybralo a uvedlo možnost jinde. Nikdo se pískovně nedozvěděl z televize, rádia, internetu ani z novin nebo časopisů. Na otázku „S kým pískovny nejčastěji navštěvujete?“ 100 % dotázaných uvedlo, že s rodinou nebo přáteli. Při zjišťování, jakým způsobem se návštěvníci na pískovny dopravují. 67 % respondentů uvedlo, že přijelo autem nebo na motorce a 27 % na kole.

6.3 Aktivity, kterým se návštěvník nejčastěji věnuje

Na otázku kterým aktivitám a jak často se respondenti v okolí pískoven věnují, byly na výběr tři možné odpovědi: věnuji se především, věnuji se občas a měl/a bych zájem. Třetí možnost, tedy odpověď měl/a bych zájem, byla pro potřeby statistického vyhodnocení, kde byla sledována a hodnocena aktivní účast na dané aktivitě, upravena na možnost nevěnuji se. Ze stejného důvodu byly těmto třem kategoriím přiřazeny číselné hodnoty 2, 1 a 0.

Z šetření podle očekávání vyplynulo, že nejčastějšími aktivitami, kterým se návštěvníci suchdolských pískoven věnují, jsou koupání (průměr odpovědí je 1,645) a opalování (1,26). Naopak aktivity, kterým se respondenti věnují nejméně, jsou myslivecký lov (0,03) a pozorování ptactva s odborným průvodcem, tzv. birdwatching (0,035) (tabulka 3)

Tabulka 3 Aktivity, kterým se návštěvníci pískoven věnují

Aktivita	Počet			Průměr
	Věnuji se především	Věnuji se občas	Nevěnuji se	
opalování	82	88	30	1,260
koupání	134	61	5	1,645
rybaření	6	21	173	0,165
pěší turistika	16	91	93	0,615
jízda na kole	64	53	83	0,905
pozorování ptactva s odborným průvodcem	0	7	193	0,035
myslivecký lov	0	6	194	0,030
návštěvy historických zajímavostí	14	93	93	0,605
návštěvy muzeí	2	63	135	0,335
účast na kulturních a společenských akcích	12	75	113	0,495
houbaření a sběr lesních plodů	11	106	83	0,640
tenis, stolní tenis, volejbal...	31	49	120	0,555

Zdroj: vlastní šetření

Účast na jednotlivých aktivitách je dále rozdělena z hlediska pohlaví respondentů (tabulka 4). Výsledky byly otestovány chí-kvadrát testem na hladině významnosti $p < 0,05$. Rozdíl v odpovědích mužů a žen je zřejmý zejména u aktivit opalování a rybaření. Největší rozdíl je patrný u aktivity opalování, u které je průměr odpovědí 1,596, tedy na rozmezí kategorií „věnuji se občas“ a „věnuji se především“. Průměr odpovědí u mužů je ale pouze 0,857, to znamená, že většina mužů uváděla možnost „věnuji se občas“ nebo „nevěnuji se“. Chí-kvadrát test potvrdil, že rozdíl v rozložení odpovědí pro aktivitu opalování skutečně existuje. Totéž platí pro aktivitu rybaření, kde je průměr v odpovědích u žen pouze 0,046, zatímco u mužů 0,308.

ale s rozdíl?

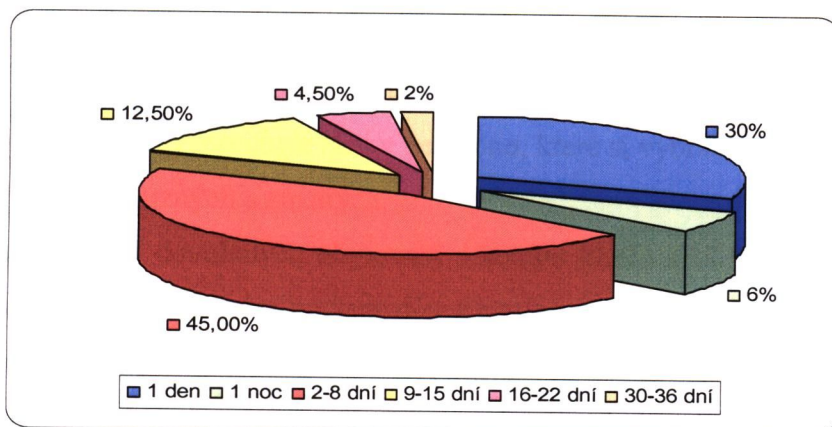
Tabulka 4 Účast na jednotlivých aktivitách z hlediska pohlaví

Aktivita	Průměr ženy	Průměr muži	Chi ²	Hladina významnosti
opalování	1,596	0,857	56,121	0,000
koupání	1,752	1,516	14,285	0,001
rybaření	0,046	0,308	17,363	0,000
pěší turistika	0,587	0,648	2,608	0,272
jízda na kole	0,982	0,813	2,285	0,319
pozorování ptactva s odborným průvodcem	0,037	0,033	0,020	0,886
myslivecký lov	0,018	0,044	0,118	0,290
návštěvy historických zajímavostí	0,615	0,593	0,470	0,791
návštěvy muzeí	0,312	0,363	2,463	0,292
Účast na kulturních a společenských akcích	0,523	0,462	0,807	0,667
houbaření a sběr lesních plodů	0,606	0,681	3,506	0,173
tenis, stolní tenis, volejbal...	0,560	0,549	2,179	0,336

Zdroj: vlastní šetření

Jednotlivé aktivity můžeme také hodnotit mezi sebou navzájem. Pomocí korelační matice (příloha č. 3) zjistíme, jaké aktivity jsou více provázané a na sebe závislé. Analýzou bylo zjištěno, že takovými aktivitami jsou například koupání a opalování, myslivost je provázaná s rybařením a pěší turistika s návštěvou muzeí a historických zajímavostí v okolí. Tyto provázanosti můžeme také vysledovat ze shlukové analýzy (graf 9). Nejvíce provázané jsou ty aktivity, jejichž vertikální vzdálenost znázorněná na grafu je nejmenší. Zcela specifickými aktivitami jsou opalování a koupání, které tvoří výrazný samostatný shluk jasně oddělený od ostatních aktivit.

Graf 10 Jak dlouho se respondenti na pískovných obvykle zdrží

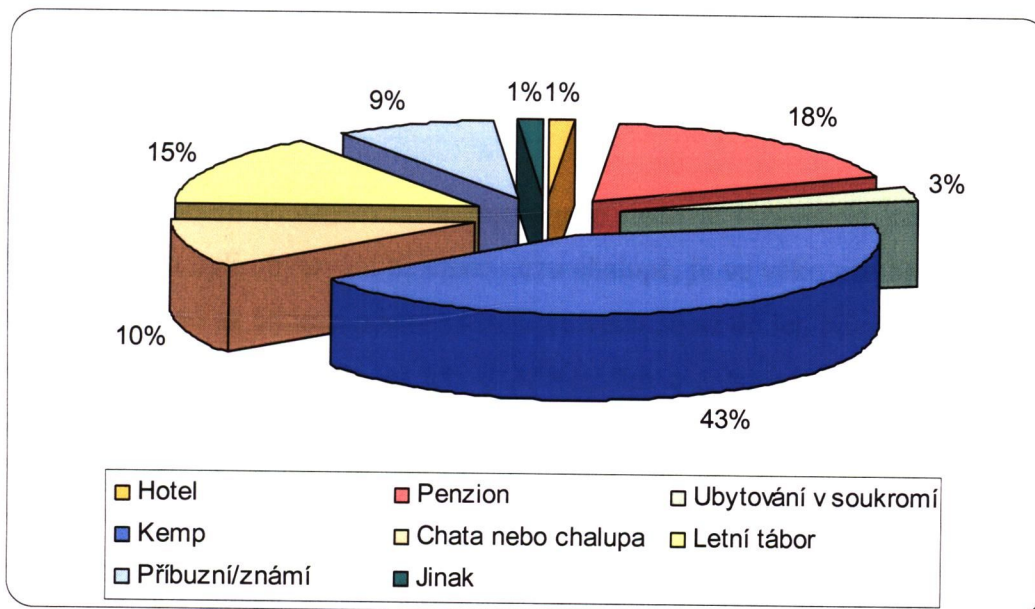

Zdroj: vlastní šetření

Při zkoumání preferencí ve volbě ubytování bylo zjištěno, že nejčastěji respondenti volili ubytování v kempu. Takto odpovědělo celkem 30 % ze všech dotázaných.

Pokud vyloučíme respondenty, kteří se v okolí pískoven neubytovali (tj. bydlí v okolí, nebo sem přijeli pouze na jednodenní výlet), podíl ubytovaných v kempu se zvýší na 43 %. Druhým nejoblíbenějším typem je ubytování v penzionu, které si vybralo 18 % vícedenních návštěvníků. 15 % (10,5 % z celkového počtu respondentů) tvořili děti a jejich vedoucí z letního tábora. Ubytováno na chatě nebo chalupě bylo 10 % a u příbuzných a známých 8,5 % dotázaných vícedenních návštěvníků. 3 % si vybrala ubytování v soukromí a zbylé 1,5 % ubytování v hotelu (graf 11).

Graf 11 Typ ubytování

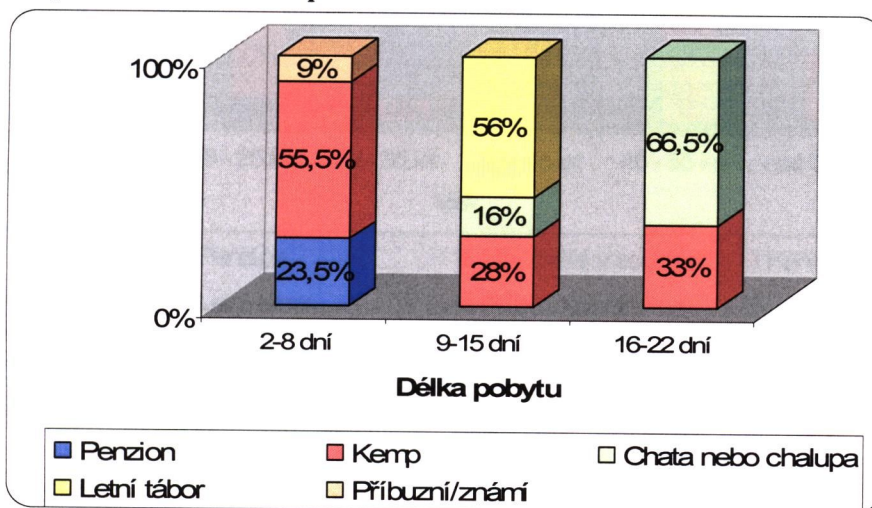
Zdroj: vlastní šetření

Zajímavé bylo také zkoumat závislost volby ubytování na počtu dní, které zde respondenti stráví (graf 12). Preference ubytování v kempu se ještě zvýšila u skupiny , která uvedla, že zde stráví dva až osm dní. Konkrétně vzrostla ze 43 % na 55,5 %. Na druhém místě u této skupiny bylo označováno ubytování v penzionu, které si vybralo 23,5 % respondentů. 9 % bylo ubytováno u příbuzných a známých.

U dvoutýdenních dovolených ubytování v kempu kleslo s 28 % na druhé místo, což bylo způsobené poměrně vysokým počtem dětí z letního tábora, které v této skupině tvořily 56 %. 16 % dotázaných, kteří se zde rozhodli strávit dva týdny, se ubytovalo na chatě nebo chalupě. Nikdo již nebyl ubytovaný v penzionu, hotelu ani u příbuzných a známých.

Na tři týdny a více byli respondenti ubytováni na chatě nebo chalupě, případně ještě v kempu. Na tuto dobu ale přijelo pouze 6,5 % respondentů.

Graf 12 Volba ubytování v závislosti na počtu dní

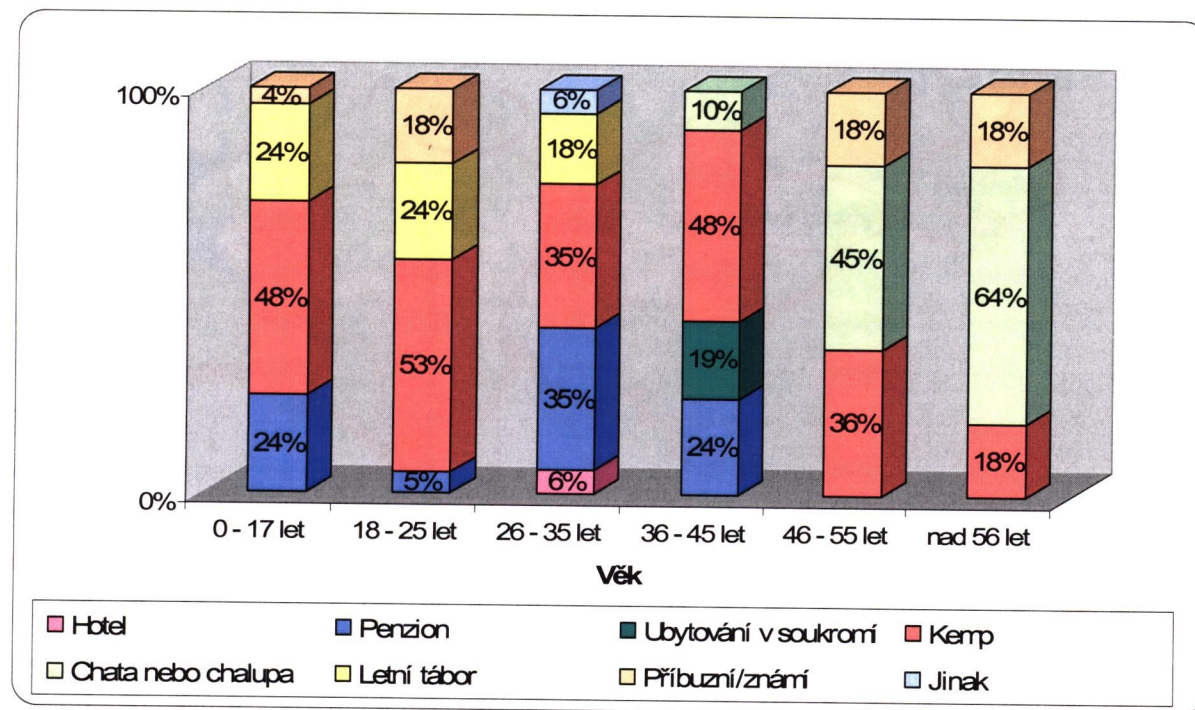
Zdroj: vlastní šetření

Preference ve volbě ubytování můžeme také sledovat v závislosti na věku. Zajímavé je, že 50 % těch, co byli ubytováni na chatě nebo chalupě, je ve věku nad 56 let. 36 % jich je ve věkové skupině 46 až 55 let a pouze 14 % je ve věku 36 až 45 let. Nikdo z ubytovaných na chatě nebo chalupě nebyl mladší 36 let. U příbuzných a známých bylo nejvíce ubytováno mladých lidí ve věku 18 až 25 let (58 %), následují pak skupiny respondentů ve věku 46 až 55 let a nad 56 let. Obě s 16,5 %.

Z opačného pohledu můžeme říci, že mladí lidé ve věku 18 až 25 let se nejčastěji ubytovali v kempu (53 %). Lidé věku 26 až 35 volili vyrovnaně mezi kempem a penzionem,

shodně 35 %. Skupina 36 až 45 let volila v 48 % kemp, za kterým následoval penzion (24 %) a ubytování v soukromí (19 %). Téměř stejná čísla platí i pro děti do 18 let. To můžeme vysvětlit tvrzením, že přijeli s rodiči právě z věkové skupiny 36 až 45 let. Lidé nad 46 let již preferují pobyt na chatě či chalupě (grafu 13).

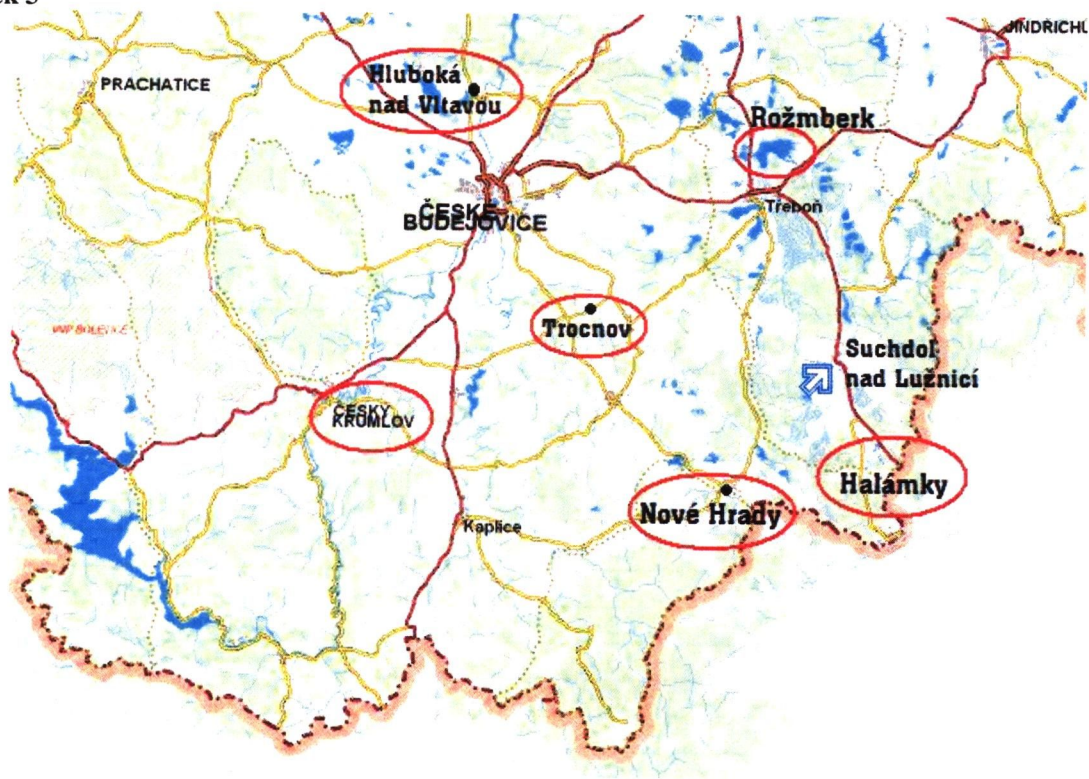
Graf 13 Volba ubytování v závislosti na věku

Zdroj: vlastní šetření

Návštěvníci na vícedenním pobytu měli ještě uvést, která další místa v okolí plánují v rámci své dovolené navštívit. Nejvíce byla v odpovědích zmiňována Třeboň, poté Hluboká, Český Krumlov, Nové Hrady a Trocnov (obrázek 5). Jako další možný cíl na koupání pak pískovny v Halámkách a třeboňské rybníky.

Obrázek 5

Zdroj: www.atlas.cz

Další otevřenou otázkou bylo zjišťováno, jak respondenti řeší problém s odpady. Zde se odpovědi lišily podle toho, kde se respondenti nacházeli. Ti, co se koupali na hlavní pláži u pískovny Tušti, neměli s odpady problémy. Na této pláži se nacházejí odpadkové koše a sociální zařízení je v nedalekém kempu. Respondenti z ostatních míst nejčastěji uváděli, že si odpadky odnášejí domů a na WC chodí do lesa. Nikdo neodpověděl, že by odpadky nechával pohozené v přírodě. Přiložené fotografie bohužel svědčí o smutné faktu, že odpadky řady návštěvníků končí v lese nebo na plážích (obrázek). Je pochopitelné, že při dotazníkovém šetření respondenti tuto skutečnost zamlčeli, resp. tvrdili pravý opak.

6.5 Problémy, které řeší

V otázce č. 14 bylo zjišťováno, do jaké míry kazí respondentům požitky z pobytu u pískoven vybrané skutečnosti. Respondenti vybírali ze čtyř odpovědí, kterým byly pro potřeby vyhodnocení přiřazeny hodnoty 1 – 4 (1 - není to problém, 2 - nedokážu rozhodnout, 3 - mírný problém a 4 - zásadní problém). Respondenti byli nejvíce nespokojeni s problémem výskytu komárů a jiného bodavého hmyzu, jehož průměrná hodnota odpovědí je 3,12 (tabulka 5, graf 15). Následující problémy přeplnění lidmi (2,85), vandalismus (2,835) a nedostatečný

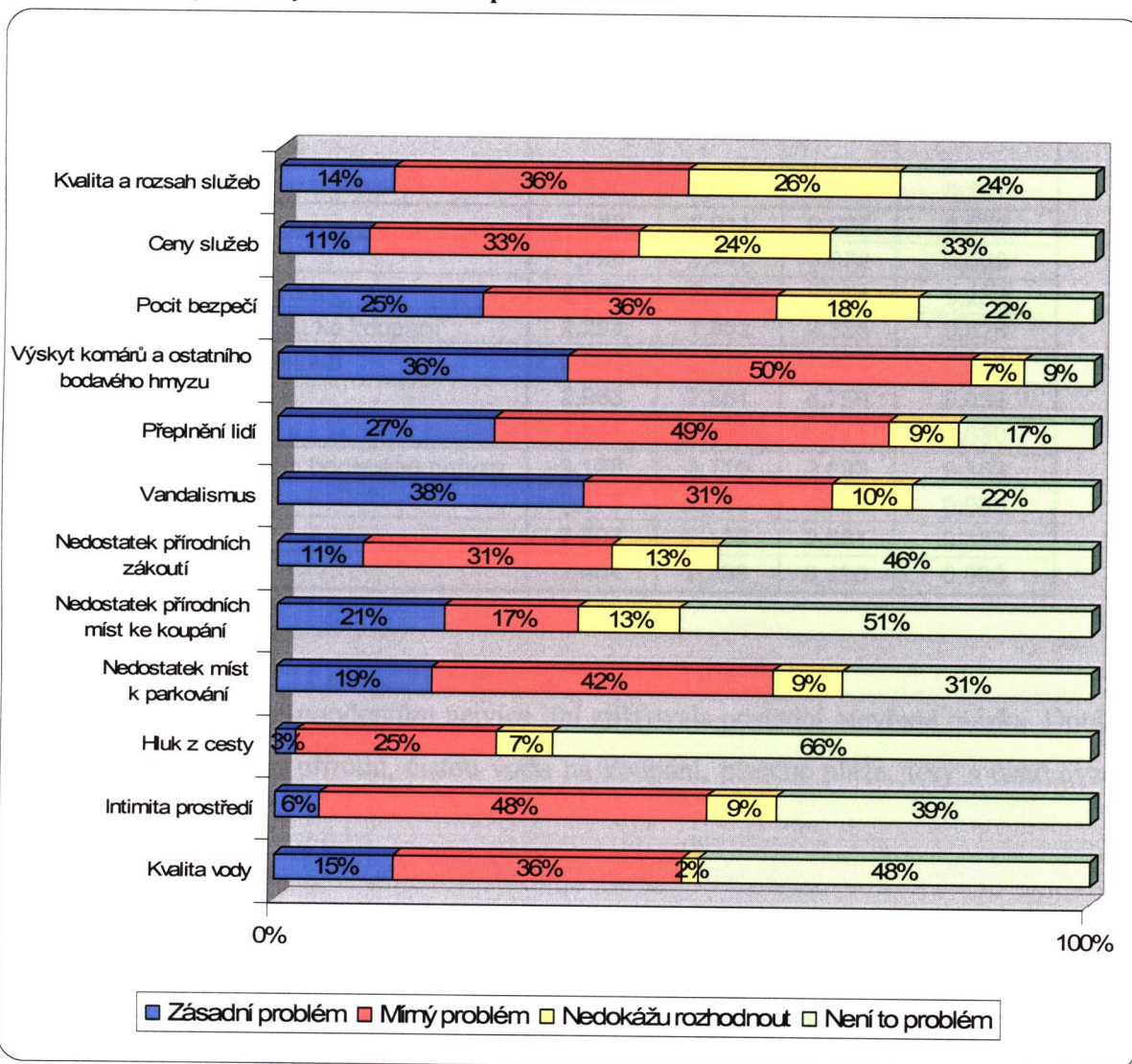
pocit bezpečí (2,645). Nejmenším problémem je naopak hluk z cesty, který 132 respondentů (66 %) označilo jako není to problém (průměrná hodnota 1,635). Na hranici průměrné hodnoty 2, tedy v oblasti kategorie nedokážu rozhodnout, se objevují problémy nedostatku přírodních zákoutí (2,055) a nedostatek přírodních míst ke koupání (2,07).

Tabulka 5 Problémy, se kterými se návštěvník pískoven setkává

Problém	Počet				Průměr
	Zásadní problém	Mírný problém	Nedokážu rozhodnout	Není to problém	
kvalita vody	29	71	4	96	2,165
intimita prostředí	11	95	17	77	2,200
hluk z cesty	5	49	14	132	1,635
nedostatek míst k parkování	38	84	17	61	2,495
nedostatek přírodních míst ke koupání	41	33	25	101	2,070
nedostatek přírodních zákoutí	21	61	26	92	2,055
vandalismus	75	61	20	44	2,835
přeplnění lidmi	53	97	17	33	2,850
výskyt komárů a ostatního bodavého hmyzu	71	99	13	17	3,120
pocit bezpečí	50	72	35	43	2,645
ceny služeb	22	66	47	65	2,225
kvalita a rozsah služeb	28	72	52	48	2,400

Zdroj: vlastní šetření

Graf 14 Problémy, se kterými se návštěvník pískoven setkává

Zdroj: vlastní šetření

Rozdíl v pohledu mužů a žen na uvedené problémy byl také podroben rozboru (tabulka 6). Největší rozdíl byl v odpovědích na problém nedostatku přírodních míst ke koupání. Průměrná hodnota odpovědí byla 2,294 u žen a 1,802 u mužů. Následují problémy hluku z cesty, nedostatečné intimity prostředí a vandalismu. U všech těchto problémů χ^2 test prokázal, že v odpovědích mužů a žen statistický rozdíl existuje na hladině významnosti $p < 0,05$.

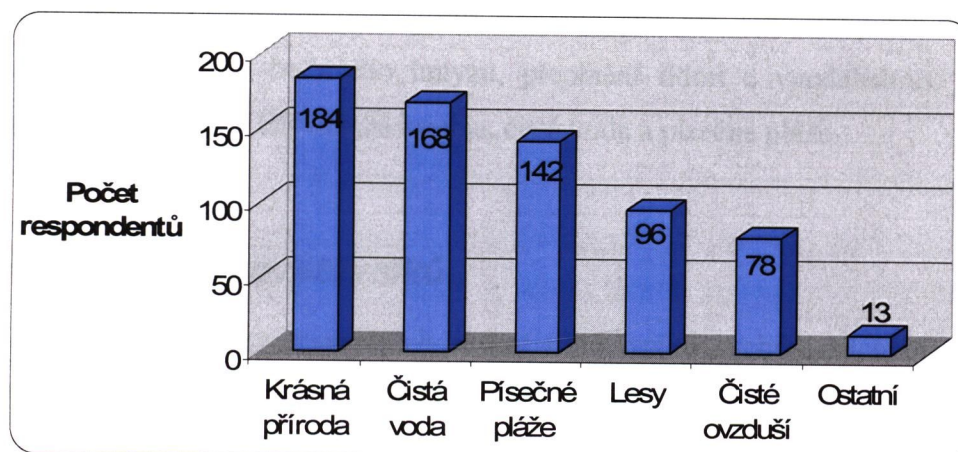
Tabulka 6 Problémy z pohledu mužů a žen

Aktivita	Průměr ženy	Průměr muži	Chi ²	Hladina významnosti
kvalita vody	2,220	2,099	5,365	0,147
intimita prostředí	2,358	2,011	9,027	0,029
hluk z cesty	1,798	1,440	9,672	0,022
nedostatek míst k parkování	2,495	2,495	4,274	0,233
nedostatek přírodních míst ke koupání	2,294	1,802	9,335	0,025
nedostatek přírodních zákoutí	2,009	2,110	3,894	0,273
vandalismus	2,963	2,681	8,759	0,033
přeplnění lidmi	2,844	2,857	6,771	0,080
výskyt komárů a ostatního bodavého hmyzu	3,128	3,110	2,093	0,553
pocit bezpečí	2,578	2,725	6,583	0,086
ceny služeb	2,303	2,132	2,661	0,456
kvalita a rozsah služeb	2,404	2,396	6,490	0,090

Zdroj: vlastní šetření

Naopak co se respondentům nejvíce líbí zjišťovala poslední otevřená otázka. Dotázaní nejvíce ocenili krásnou přírodu, čistou vodu na koupání, písčité pláže, lesy a čisté ovzduší (graf 15).

Graf 15

Zdroj: vlastní šetření

7 Rekreační využití pískoven Tuš' a Klikov

7.1 Profil návštěvníka

Na základě výsledků dotazníkového šetření lze vyvodit závěry, týkající se určení přibližného profilu návštěvníka pískoven.

Typický návštěvník pískoven v okolí Suchdola nad Lužnicí je ve věku 18 až 25 let a nepochází z Jižních Čech ani z okolních krajů, ale z ostatních krajů České republiky. Do Suchdola přijíždí průměrný návštěvník na výlet nebo na dovolenou, kterou ostatně trávil u vody i v posledních pěti letech. Nejčastěji to bylo buď v zahraničí u moře, hlavně Středozemního nebo v Čechách na Lipně, případně na Máchově jezeře. Pískovny u Suchdola nad Lužnicí navštěvuje nejvíce pětkrát ročně a to pouze v létě. Na pláži se obvykle zdrží několik, maximálně pět hodin. Zdrojem informací o pískovnách mu bývají rodina a známí. S nimi také pískovny obvykle navštěvuje. S tím souvisí i použitý dopravní prostředek, v naprosté většině osobní automobil. Typický návštěvník přijíždí na více dní, obvykle do jednoho týdne a ubytovává se v kempu. V rámci své dovolené si plánuje také navštívit další jihočeská města, například Třeboň, Český Krumlov nebo Hlubokou nad Vltavou, nebo vyzkouší koupání na pískovnách v Halámkách či v třeboňských rybnících. Na místních pískovnách se nejčastěji věnuje koupání a opalování, nejméně pak mysliveckému lovu nebo pozorování ptáků s odborným průvodcem. Celkový požitek z dovolené mu nejčastěji kazí výskyt komárů a jiného bodavého hmyzu, přeplnění lidmi a vandalismus. Na dovolené v Suchdole se mu naopak líbí krásná krajina, čistá voda a písčité pláže.

7.2 Segmentace návštěvníků

Z výsledků analýzy rekreačních aktivit návštěvníků suchdolských pískoven Tuš' a Klikov vyplývá, že tuto oblast navštěvuje několik skupin návštěvníků, z nichž každá přijíždí za jiným účelem a s odlišnými nároky.

Suchdol nad Lužnicí lze charakterizovat jako oblast rodinné rekreace. Nejvýznamnější poptávkový segment tvoří mladé rodiny s dětmi, které vyhledávají možnosti statické, klidné, finančně méně náročné rekreace u vody. Většina těchto návštěvníků se sem vrací opakovaně, přijíždí vlastním automobilem a ubytovává se v kempu nebo v penzionu.

Druhým významným poptávkovým segmentem jsou mladí lidé od 18 do 25 let, přijíždějící s přáteli. Ze dvou třetin tato skupina pochází z ostatních krajů České republiky a

jednu třetinu tvoří místní. Také tato skupina se vrací opakovaně, přijíždí autem nebo na motorce a ubytovává se v kempu.

Další segment pak tvoří děti z nedalekých letních táborů se svými vedoucími, které se na pískovny přijeli na svých kolech pouze vykoupat.

Jako čtvrtý poptávkový segment je možné určit především návštěvníky nad 45 let, kteří jsou ubytováni na chatě nebo chalupě v okolí, kde se zdrží alespoň 14 dní. Tito návštěvníci většinou pocházejí přímo z jižních Čech nebo z krajů okolních.

7.3 Návrhy

Rekreace na suchdolských pískovnách je velice rozšířená, problémem je ale její neřízenost. Proto by se její rozvoj měl uskutečnit ve dvou fázích. První fází by byla regulace, tedy vytvoření potřebných podmínek a zajištění kvality rekreace. Přilákání nových návštěvníků by pak bylo předmětem fáze druhé.

Ideálním řešením situace by zdálo být vytvoření jakési plovárny, kde by se platilo vstupné, ze kterého by pak byl financován její vlastní provoz. Tím by se vyřešil problém neexistence potřebného zázemí, především sociálních zařízení a občerstvení. Došlo by také k omezení počtu rekreatantů a tím i zamezení zhoršování kvality vody v jezerech a znečišťování okolního prostředí odpadky. Takovéto řešení je ale velice finančně náročné a výsledek podnikání by byl zejména kvůli možné nepřízni počasí a ne příliš ideálním klimatickým podmínkám oblasti nejistý.

Reálnější variantou je ponechání pískoven volně přístupných veřejnosti. Rovněž by měly být rozšířeny parkovací plochy a vytvořeno více pláží, které by zajistily lepší podmínky pro koupání a opalování. V blízkosti pláží by se měly také nalézat stánky s občerstvením a udržované toalety. Zde se nabízí prostor pro zapojení podnikatelských subjektů ze soukromého sektoru.

Budoucí rozvoj cestovního ruchu je pak třeba přizpůsobit poptávkové struktuře návštěvnosti. Především autokempy, kde se ubytovává nejvíce návštěvníků a hlavně rodiny s dětmi, by měly zvyšovat svoji úroveň. To pak nejen v rámci hygienické stránky modernizací sociálního zázemí ale také zkvalitňováním nabízených služeb, především rozšiřováním sportovních možností a poskytováním informačních služeb. Pro segment mladých návštěvníků, přijíždějících se svými přáteli, by také měly zajistit více zábavních možností. Ostatní segmentační skupiny, souhrnně návštěvníci, kteří jsou ubytováni v okolí buď v penziencech, na chatách či chalupách nebo na letních táborech, jistě ocení, že zde budou mít

možnost občerstvení a použití toalet. Je také třeba zajistit jim v okolí pískoven zábavu, například zřízením hřiště na fotbal, plážový volejbal apod. Pro mladší návštěvníky by neměla chybět skluzavka, v lepším případě tobogán.

Jistý nedostatek se také zdá být v oblasti poskytovaných služeb regionu. Při zpracovávání situační analýzy oblasti bylo zjištěno, že se na území Třeboňska vyskytuje mnoho zajímavých a mnohdy i chráněných či ohrožených druhů ptactva. Z výsledků dotazníkového šetření ale vyplývá, že naprostá většina návštěvníků se pozorování ptactva s odborným průvodcem vůbec nevěnuje. Tento fakt způsobuje skutečnost, že tento produkt není dostatečně zpracován a návštěvníkům nabízen. Zde se tedy nabízí prostor pro budoucí rozvoj produktu cestovního ruchu oblasti.

8 Závěr

Území Třeboňska má ve srovnání s většinou chráněných území světa zcela odlišný charakter. Nereprezentuje totiž původní, člověkem minimálně narušenou krajinu, ale naopak je krajinou z velké části přetvořenou, kde je ceněno soužití člověka s přírodou. Přesto se zde zachovaly mimořádně cenné přírodní hodnoty. Vyskytuje se zde mnoho jedinečných druhů, ať už zástupců flóry nebo fauny. Jedním příkladem za všechny je jistě výskyt vzácného orla mořského, který se zde opět usadil po stopadesátileté přestávce. Třeboňsko ale není jen zajímavá a bohatá příroda. Najdeme zde také mnoho památek kulturně-historického charakteru. A nemusí přitom jít jen o Třeboň, město, které je samo o sobě kulturní zajímavostí světového významu. V mnoha vesnicích regionu se nachází i desítky příkladů tradiční lidové architektury, označovány jako památky selského baroka. Neopomenutelná jsou i díla technická, tedy rybníky. Nejen že jich je zde soustředěno mimořádné množství, nachází se zde i rarita – Rožmberk, největší rybník v Čechách nebo umělý kanál Zlatá stoka. To vše je zasazeno v nádherné krajině, která jistě stojí za poznání.

Jedinečnost Třeboňska spočívá ale také ve výjimečném surovinovém bohatství. Nachází se zde významná ložiska šterkopísku, jejichž těžba znamená pro region veliký hospodářský význam. Pojem „suchdolský písek“ neboli „suchdolák“ je zakořeněný v myslích většiny z nás. Bohužel získávání této suroviny si vyžaduje těžbu, která má destruktivní vliv na okolní, tolik ochraňovanou krajinu. I takováto těžba těžkými stroji a na rozsáhlých územích ale může mít určitý pozitivní vliv. Po rekultivaci, která již ze zákona následuje po skončení těžby, mohou být vzniklá jezera využita jako zdroje pitné vody nebo pro účely letní rekreace. Na ostatních územích vznikají nové mokřady nebo naopak suchomilná společenstva, kde dochází ke zvýšení biodiverzity a vyskytují se zde zajímavé, někdy i ohrožené druhy rostlin i živočichů. Toto samozřejmě neplatí vždy, těžba nadále zůstává zdrojem negativních vlivů, a proto je nutné ji regulovat a usměrňovat do míst, kde nezpůsobí takové škody. Takovým místem se zdá být Suchdol nad Lužnicí. Zde je soustředěno jedno ze tří hlavních těžařských center na Třeboňsku. Zbýlími dvěma jsou Veselí nad Lužnicí a Halámky. V Suchdole dnes můžeme nalézt jak pískovny s dosud probíhající, intenzivní těžbou, tak i pískovny vytěžené, případně ty, kde byla těžba pozastavena. Takovými jsou i pískovny Tuš a Klikev, jezera vzniklá zaplavením vytěžených ploch, která z důvodu výskytu v inundaci řeky Lužnice nemohou být využívány jako zdroje pitné vody. Nabízí se tedy jiné využití a to pro rekreační účely. Na Tušti i Klikově se letní rekreace odehrává již po řadu let, bohužel ale v nevyhovujících podmínkách. Navíc byly obě pískovny donedávna vedeny jako dobývací

prostor, což znamená, že jakákoliv forma rekreace na nich nebyla oficiálně vůbec možná. V současné době ale dochází k výměnám pozemků, kdy město za své pozemky využitelné k těžbě již získalo pozemky vhodné právě pro rekreaci. Na těchto místech chce město připravit vhodné podmínky jak pro rekreanty tak i pro zapojení veřejného podnikatelského sektoru.

Jakým způsobem těchto snah dosáhnout, bylo předmětem druhé části této práce. Mezi návštěvníky byl proveden výzkum, který se věnoval problematice možností a překážek vylepšení rekreačních podmínek oblasti. Na základě vyhodnocení odpovědí byl stanoven profil typického návštěvníka a byla provedena segmentace návštěvníků. Z výsledků vyplynulo, že Třeboňsko je především krajem rodinné dovolené. Rodiny s dětmi vyhledávají finančně méně náročnou rekreaci, ubytovávají se v kempu nebo v penzionu a do regionu se vrací opakovaně.

Letní rekreace jak byla popsána výše, není do budoucna únosná, a proto je třeba ji regulovat a vytvořit pro ni vhodné podmínky. Tím není myšlena výstavba hotelových komplexů nebo zábavních parků, ale vybudování základní infrastruktury, která návštěvníkům umožní zaparkovat svůj automobil, občerstvit se, dojít si na toaletu a především se příjemně zrekreovat v krásné nenarušené krajině.

Chceme-li, aby využívání krajiny pro rekreační aktivity mělo dlouhodobě udržitelný charakter, musíme se postarat o její zachování. Veškeré turistické a rekreační aktivity by proto měly být uskutečňovány vždy s ohledem na životní prostředí. V popředí zájmů by tedy neměly stát ekonomické cíle maximálních zisků z cestovního ruchu, ale spíše rozvoj ve smyslu kvalitativního růstu.

9 Použitá literatura

Knížní publikace:

1. Čertík, M.: Cestovní ruch – vývoj, organizace a řízení, OFF, s.r.o., Praha 2001
2. Děták, J.: Třeboň, Olympia, Praha 1976
3. Dykyová, D.: Třeboňsko. Příroda a člověk v krajině pětileté růže, ENKI, Třeboň 2000
4. Hrala, V.: Geografie cestovního ruchu, Idea servis, 1994
5. Janda, J., Jeník, J., Přibil, S.: Ekologie a ekonomika Třeboňska po deseti letech, BÚ ČSAU, Třeboň 1990
6. Jeník, J., Přibil, S.: Ekologie a ekonomika Třeboňska, BÚ ČSAU, Třeboň 1978
7. Malá, V.: Cestovní ruch (Vybrané kapitoly), VŠE, Praha 1990
8. Morrison, A.: Marketing pohostinství a cestovního ruchu, Victoria Publishing, Praha 1995
9. Oriška, J.: Technika služeb cestovního ruchu, Idea servis, Praha 1999
10. Šulcová, J.: Třeboňsko 2000: Ekologie a ekonomika Třeboňska po dvaceti letech, ENKI, Třeboň 2000

Výzkumné práce:

11. Hartvich, P.: Zhodnocení pískoven v jihočeských pánvích jako víceúčelových nádrží z hlediska rybářského využití. Třeboňsko. Ekologie a ekonomika Třeboňska po deseti letech, BÚ ČSAU, Třeboň 1990
12. Hartvich, P., Krupauer, V.: Možnosti využití štěrko-pískových jezer v jižních Čechách. Ekologie a ekonomika Třeboňska po deseti letech, BÚ ČSAU, Třeboň 1990
13. Janda, J. a kol. autorů: Program rozvoje a řízení biosférické rezervace Třeboňsko. Ekologie a ekonomika Třeboňska po deseti letech, BÚ ČSAU, Třeboň 1990
14. Jílek, V.: Projekt monitorování vybraných faktorů životního prostředí v CHKO Třeboňsko. Ekologie a ekonomika Třeboňska po deseti letech, BÚ ČSAU, Třeboň 1990
15. Klufová, R.: Biosférická rezervace a Chráněná krajinná oblast Třeboňsko. Geografické rozhledy, Česká geografická společnost a o.p.s. Teraa-klub (GENERIC), Třeboň 2003
16. Klufová, R.; Rost, M.: Analýza zahraniční návštěvnosti v CHKO a BR Třeboňsko. Cestovní ruch, regionální rozvoj a školství : sborník referátů ze 7. mezinárodní konference (GENERIC), Tábor 2002

17. Klufová, R.: Třeboňsko, odkaz našich předků. Geografické rozhledy, Česká geografická společnost a o.p.s. Teraa-klub (GENERIC) 2003
18. Klufová, R.: Výzkum rekreační zátíženosti CHKO Třeboňsko, Sborník z konference Třeboňsko 2000, Správa CHKO Třeboňsko (GENERIC), Třeboň 2000
19. Kloubcová, I.: Rekreace v Chráněné krajinné oblasti Třeboňsko. Ekologie a ekonomika Třeboňska, BÚ ČSAU, Třeboň 1978
20. Křelina, B.: Nerostný surovinový potenciál chráněných krajinných oblastí a limity jeho využití, Ministerstvo životního prostředí, Praha 2002
21. Lehečka, J.: Plán zajištění pískovny Tušť, OBÚ Příbram, Příbram 2005
22. Macek, P.: Biologická a technická rekultivace vytěžených pískoven v Třeboňské a Budějovické pánvi a návrh jejich estetického začlenění do okolní krajiny. Ekologie a ekonomika Třeboňska, BÚ ČSAU, Třeboň 1978
23. Vaníček, J. a kol.: Profil návštěvníka jižních Čech (souhrnná zpráva), Tábor 2002

Informační letáky:

24. Suchdol nad Lužnicí, vydal OÚ Suchdol nad Lužnicí, 1993
25. Třeboňsko, vydalo Informační a kulturní středisko Třeboň, 2003

Diplomové práce:

26. Straková, L.: Rekultivace šterkopískoven u Suchdola nad Lužnicí, Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy v Praze, Praha 1999

Internetové odkazy:

27. www.infocesko.cz
28. www.mpo.cz (stránky Ministerstva průmyslu a obchodu ČR)
29. www.mesta.obce.cz
30. www.ochranaprirody.cz
31. www.trebon.cz
32. www.region-trebonsko.cz
33. www.trebonsko.cz
34. www.trebonsko.schkocr.cz

10 Seznam příloh

Příloha 1: Dotazník

Příloha 2: Seznam maloplošných chráněných území

Příloha 3: Korelační matice

Příloha 4: Fotodokumentace

Příloha 1 Dotazník

Katedra cestovního ruchu
Zemědělská fakulta JU

Dotazník (on-site survey)

Místo:

Datum:

Den:

Čas:

Dobrý den, jmenuji se Jana Podrázská a jsem studentkou Zemědělské fakulty Jihočeské univerzity. Ve své diplomové práci se věnuji problematice možností a překážek vylepšení rekreačních podmínek v oblasti pískoven v Suchdole nad Lužnicí. Opatření by měla v první řadě směřovat ke zvýšení spokojenosti rekreatantů, tedy Vás. Mohu Vás požádat o zodpovězení několika otázek? Zabere to jen pár minut a pro mou práci je to zásadní. **Vaše odpovědi jsou striktně anonymní.**

Nejprve bych se Vás chtěl/a zeptat:

1) Trávili jste dovolenou u vody v posledních 5ti letech? ANO NE
Pokud ANO – Kde jste byli a kolikrát jste dané místo navštívili?

2) Vyberte z nabízených možností.

a) bydlím v okolí	b) jsem v okolí na dovolené příp. na výletě	c) projíždím
-------------------	---	--------------

3) Jakým aktivitám se zde věnujete především, jakým občas a o jaké byste případně měli zájem, kdyby byla možnost jejich uskutečnění?

Položka	věnuji se především	věnuji se občas	měl/a bych zájem
a) opalování			
b) koupání			
c) rybaření			
d) pěší turistika			
e) jízda na kolech			
f) pozorování ptáků s odborným průvodcem			
g) myslivecký lov			
h) návštěvy historických zajímavostí v okolí			
i) návštěvy muzeí			
j) účast na kulturních a společenských akcích			
k) houbaření a sběr lesních plodů			
l) tenis, stolní tenis, volejbal, nohejbal			
m) jiné – které?			

4) Jak často navštěvujete pískovny v Suchdole nad Lužnicí?

a) jsem zde poprvé	b) občas – max. 5x za rok	c) často – více jak 5x za rok
--------------------	---------------------------	-------------------------------

5) Ve kterém ročním období?

a) pouze v létě	b) celoročně
-----------------	--------------

6) Jako dlouho se zdržíte?

a) hodinu	b) několik hodin – max. 5	c) celý den
-----------	---------------------------	-------------

7) Kde jste se o pískovně dozvěděli?

a) rádio, televize	b) internet	c) rodina, známí	d) noviny, časopisy	e) jinde
--------------------	-------------	------------------	---------------------	----------

8) S kým ji nejčastěji navštěvujete?

a) sám	b) s rodinou, přáteli
--------	-----------------------

9) Způsob dopravy?

a) auto/moto	b) bus	c) vlak	d) kolo	e) ostatní
--------------	--------	---------	---------	------------

OTÁZKY Č. 10, 11, 12 A 13 JSOU URČENY PRO RESPONDENTY, KTEŘÍ V SUCHDOLE NAD LUŽNICÍ PŘÍP. V OKOLÍ TRÁVÍ DOVOLENOU (VÍCEDENNÍ POBYT).

10) Jak dlouho se v tomto regionu zdržíte? (uved'te počet dnů)

.....

11) Kde jste ubytováni?

a) hotel	b) penzion	c) v soukromí	d) kemp
e) chata/chalupa	f) dětský tábor	g) známí/příbuzní	h) jinak

12) Jaká další místa v okolí jste v rámci této dovolené navštívili nebo plánujete navštívit?

.....

13) Jaké jsou v průběhu Vaší dovolené zde průměrné výdaje na...?

a) ubytování	b) stravování	c) ostatní - jaké
--------------	---------------	-------------------

14) Jak řešíte problémy s odpady, WC apod.?

.....

15) Do jaké míry Vám kazí požitek z dovolené následující skutečnosti? Pro každý potenciální problém, který zmíním, prosím, odpovězte z následujícího výběru (není to pro mě problém, problém to je ale ne zásadní, je to zásadní problém, nedokážu o tom rozhodnout).

Položka	není to problém	mírný problém	zásadní problém	nedokážu rozhodnout
a) kvalita vody (její znečištění)				
b) nedostatečná intimita prostředí				
c) hluk z cesty				
d) nedostatek míst k parkování				
e) nedostatek veřejných míst ke koupání				
f) nedostatek přírodních zákoutí				
g) vandalismus				
h) přeplnění lidmi				
i) výskyt komárů a ostatního bodavého hmyzu				
j) pocit bezpečí (před krádežemi atp.)				
k) cena služeb				
l) kvalita a rozsah služeb				

16) Co se Vám zde nejvíce líbí?

.....

17) Pohlaví

a) žena	b) muž
---------	--------

18) Věk

a) 0 - 17	b) 18 - 25	c) 26 - 35	d) 36 - 45	e) 46 - 55	f) 56 -
-----------	------------	------------	------------	------------	---------

19) Bydliště

a) jihočeský kraj	b) sousední kraje	c) zbytek ČR	d) zahraničí
-------------------	-------------------	--------------	--------------

Děkuji Vám za Váš čas a velmi si cením Vaší spolupráce.

Přehled přírodních rezervací a památek Třeboňska podle jednotlivých typů ekosystémů a jejich bližší charakteristika

Rašeliniště, slatiniště, rašelinné lesy a louky:

NPR Červené blato (331,4 ha). Jedná se o jedno z nejrozsáhlejších českých rašelinišť nižších poloh s rozlehlými NPR Červené blato - letecky porosty blatkového boru a podrostem rojovníku bahenního. Část rezervace byla v minulosti poškozena těžbou rašeliny, narušené plochy velmi dobře regenerovaly a vznikla pestrá mozaika různých rašelinných biotopů od bezlesí až po zapojený les různého složení s významnou florou a faunou často glaciálních reliktů.

NPR Žofinka (128,9 ha). Rezervace, která je součástí velkého rašelinného ložiska, je ukázkou konečné fáze přirozeného vývoje rašeliniště Třeboňské pánve s rozsáhlým blatkovým borem s podrostem rojovníku bahenního. Typická rašeliništní fauna a flora.

NPR Ruda (52 ha). Mezotrofní luční (pramenné) rašeliniště s četnými prameništi na jihovýchodním okraji rybníka Horusický, na převážné části své rozlohy dosud činné. Zachovala se zde velmi cenná boreální reliktní společenstva s řadou pro celé jižní Čechy významných druhů rostlin.

PR Losí blato u Mirochova (201 ha). Území navazuje na kdysi velmi cenné a v současnosti vytěžené Příbrazské rašeliniště. Na podstatné části rezervace se nacházejí rozvolněné porosty blatkového boru s rojovníkem bahenním. Velice pestrá mozaiku tvoří vypíchaná borkoviště a odvodňovací kanály v různém stupni zazemnění a regenerace. Útočiště ohrožené rašeliništní flory a fauny.

PR Trpnouzské blato ((104,4 ha). Rašeliniště s porosty borovice blatky a komplexem sukcesního stadia po těžbě rašeliny.

PR Široké blato (116,9 ha). Lesní blatkové rašeliniště oligotrofního charakteru. Jedna z nejcennějších lokalit reliktního blatkového boru s podrostem rojovníku bahenního na Třeboňsku je konečnou fází přirozeného vývoje rašeliniště v Starý dub na Vitmanově nízkých nadmořských výškách.

PR Záblatské louky (108 ha). Rozsáhlé mezotrofní rašeliniště s komplexem luk a litorální porosty vegetace ve výtopě Záblatského rybníka. Vodní plocha rybníka plynule přechází přes zblochanové a rákosové porosty v rozlehlé rašelinné, zpravidla jednosečné louky. Útočiště řady ohrožených a chráněných druhů rostlin.

PR Horusická blata (53,7 ha). Vodní plocha rybníka přechází v charakteristickou hydroserii litorálních porostů, slatiniště, ostřicových, vrbových a olšových porostů a rašelinných mezotrofních luk. Významné hnízdiště vodních ptáků.

PP Soví les (20,3 ha). Reprezentativní úsek rašelinného lesa s vyšší druhovou, věkovou a prostorovou diverzitou dřevin. Na přestárlé borovice lesní jsou vázány cenné druhy bezobratlých, především brouků. Je zde vysoká koncentrace hnízdicích vzácných druhů ptáků, včetně sov.

PR Rašeliniště Pele (11,3 ha). Přeplavovaná niva dvou meandrujících lesních potoků s četnými malými tůňmi se specifickou florou a faunou. Území svým charakterem nemá v Třeboňské pánvi obdobu.

PR Rašeliniště Hovízna (7 ha). Jedno z nejcennějších rašelinišť na pramenných vývěrech, které je svým charakterem v Třeboňské pánvi ojedinělé. Území je přirozeným refugiem mnoha rostlinných i živočišných druhů.

PP Hliníř (4,6 ha). Menší přechodové rašeliniště s řadou malých mělkých tůňek, z nichž část v suchém období vysychá. Rašeliniště je útočištěm řady významných druhů rostlin a bezobratlých živočichů.

Rybníky, rybníční litorály a navazující mokřadní stanoviště:

NPRNPR Velký a Malý Tisý Velký a Malý Tisý (615 ha). Jedna z nejvýznamnějších rezervací představujících typické ekosystémy Třeboňska zahrnuje komplex jedenácti různých velkých rybníků s dominujícím Velkým Tisým a menší mokřadní, luční a lesní enklávy v okolí. Rybníky se vyznačují členitými břehy a rozsáhlými porosty litorální vegetace. Mezinárodně významné hnízdiště vodního ptactva.

PR Rybníky u Vítmanova (202 ha). Dva rybníky se zalesněnými ostrovy, s rozsáhlými porosty litorální vegetace a s rašeliništěm ve výtopě. Významné hnízdiště vodních ptáků zahrnuje jedinou třeboňskou hnízdní kolonii kormorána velkého.

PR Staré jezero (128,4 ha). Rybník s mohutnou hrází porostlou starými duby a výtopou s ostrovy, litorálními porosty a slatiništi s cennými rostlinnými a živočišnými společenstvy. Je zde vysoká koncentrace hnízdících vodních druhů ptáků.

PR Ruda u Kojákovíc (44,7 ha). Část výtopy rybníka s ostrovy a rozsáhlými porosty litorální vegetace, přecházejícími plynule v jehličnatý les. Významná botanická a ornitologická lokalita.

PR Rod (36,1 ha). Rybník s rozsáhlými litorálními porosty vytvářejícími ostrovy a členité břehy byl v době vyhlášení významným hnízdištěm vodního ptactva s dominující kolonií racků. Východní část rybníka přechází v rašeliniště s významnou květenou.

NPP Vizír (10,2 ha). Lesní rybník s malými přeplavovanými rašeliništi v okrajových částech východní zátoky, kde se vyskytují významné populace masožravých rostlin a dalších druhů rašeliništní flory. Kdysi významná lokalita leknínu bělostného.

PP Lhota u Dynína (7,3 ha). Okraj rybníka s rašelinnými podmáčenými loukami se vzácnými a chráněnými druhy rostlin. Část luk, které nejsou pro velké zamokření obhospodařovány, pozvolna zarůstá náletem dřevin.

PR Olšina u Přeseky (6,3 ha). Z velké části zazemněný rybník přechází přes husté vrbové porosty ve starou olšinu. Stromy jsou často na chůdových kořenech a v podrostu nachází útočiště mizející mokřadní květena.

Lužní les na Staré řece

Vodní toky, aluviální mokřady, lužní lesy:

NPR Stará řeka (745 ha). Rozsáhlé mokřadní a lesní území podél původního koryta řeky Lužnice. Řeka má přirozený charakter s mnoha meandry, břehovými nátržemi, písčnými výspami, trvalými i periodickými tůněmi a slepými rameny. Nachází se zde řada fragmentů tvrdého luhu a dalších typů původních lesů a rovněž rozsáhlé polokulturní a kulturní lesní porosty. Součástí rezervace je i 4 km dlouhé těleso Novořecké hráze s velkým množstvím starých dubů a část inundačního území Nové řeky s rozsáhlými močály.

PR Horní Lužnice (414,1 ha). Jeden z posledních zachovaných úseků nížinné meandrující řeky na území Čech. V periodicky přeplavované nivě lemované svahy říčních teras se nachází množství terénních depresí, slepých ramen, přibližně 140 různě velkých a hlubokých tůní a mozaika lužních porostů, zejména vrbín a olšin.

PR Novořecké močály (236,4 ha). Pravidelně přeplavované bažinaté území, které vzniklo v souvislosti s výstavbou PR Novořecké močály rybníka Rožmberk a vybudováním umělého kanálu Nové řeky koncem 16. století. Mozaika tůní, močálů a bývalých luk v různém stádiu sukcese dřevin. Unikátní jsou hrázové porosty s převahou starých dubů a rozsáhlé mokřadní olšiny v různém stupni vývoje.

PR Výtopa Rožmberka (190,5 ha). Rozsáhlé území podél vtoku řeky Lužnice do rybníka Rožmberk s bohatě členitým pobřežím a rozsáhlými litorálními porosty, s plynulým přechodem do luk a přilehlých lesů. Vlivem téměř nulového spádu řeky došlo během staletí k sedimentaci řekou unášeného materiálu a ke vzniku malé říční delty ve velkém rybníku, která nemá jinde na Třeboňsku obdoby.

PR Na Ivance (132,4 ha). Přirozeně meandrující řeka Lužnice a její niva s více než dvaceti různě velkými tůněmi v různém stupni zazemnění. Extenzivní louky dnes zarůstající náletem dřevin. Rozsáhlé břehové porosty s dominujícími vrbami, olšemi a duby.

PR Meandry Lužnice (90,3 ha). Přirozený meandrující tok Lužnice a říční niva s mozaikou periodicky zaplavovaných depresí a desítkami tůní a slepých ramen v různém stupni zazemnění. V minulosti extenzivně využívané louky zarůstají náletem dřevin.

PR Krabonošská niva (36,3 ha). Přirozený tok Lužnice se sítí slepých ramen a dvaceti tůněmi v různém stupni zazemnění. Pravobřežní pozvolnější svahy terasy pod bývalou obcí Krabonoš a část nivy jsou tvořeny nekosenými lučními společenstvy. Rezervace navazuje proti proudu Lužnice na rakouské chráněné území Lainsitzniederung a směrem po proudu na PR Horní Lužnice.

PR Dračice (8,1 ha). Říčka podhorského charakteru s četnými balvanitými úseky protékající úzkým údolím, které má v některých částech charakter skalnatého kaňonu. Útočiště významných populací ohrožených živočichů. Ve srovnání s převážnou částí Třeboňska výjimečné území charakterizující východní kopcovitý okraj pánve s výchozy krystalinika.

Teplomilná stanoviště vátých písků a skalních výchozů, lesy na krystaliniku:

PR Pískový přesyp u Vlkova (0,84 ha). Izolovaný pískový přesyp 1 km severozápadně od Vlkova. Přesyp má dosud poměrně dobře zachovalý charakteristický původní tvar, který je nápadný převýšením o 4-6 m nad okolní krajinou i z velké dálky. Refugium píscomilné květeny a fauny.

PP Slepíčí vršek (1,87 ha). Pískový přesyp 0,5 km severně od obce Lužnice. Přesyp má dosud poměrně dobře zachovalý charakteristický původní tvar, který je nápadný převýšením 3-4 m nad okolní krajinou. Refugium vzácné píscomilné květeny a fauny.

PP Kozí vršek (0,38 ha). Rulový kopeček v těsné blízkosti železniční trati chráněný již začátkem 20. století pro bohatý výskyt koniklece jarního s typickou doprovodnou vegetací mělkých a živinami chudých půd.

PR Bukové kopce (10,4 ha). Fragment bučiny uprostřed komplexu hospodářského lesa s převahou jehličnanů. Jeden z posledních zbytků květnaté bučiny s typickou květenou a faunou. Území reprezentuje východní okraj Třeboňské pánve se zvlněným reliéfem na výchozech krystalinika.

PP Pískovna u Dračice (7,5 ha). Bývalá těžebna šterkopísku se skalními výchozy obnaženými těžbou, xerothermní biotopy skalních výchozů a obnažených písků, drobné mokřadní biotopy a sukcesní plochy, rostlinná a živočišná společenstva s výskytem ohrožených druhů (ropucha krátkonohá).

Příloha 3 Korelační matice

	OPAL	KOUP	RYBAR	TURIST	KOLO	BIRDW	MYSLIV	HIST	MUZEUM	AKCE	HOUBY	OST1
OPAL	1	0,356959	-0,21758	0,068098	-0,0005	0,084522	0,018379	0,029399	-0,06392	-0,09067	0,069857	0,010884
KOUP	0,356959	1	-0,1125	0,130222	-0,00828	-0,02653	-0,10377	0,153082	0,111145	0,126763	0,088266	0,093928
RYBAR	-0,21758	-0,1125	1	-0,00527	-0,10378	0,235225	0,330199	-0,09068	0,112836	-0,06164	0,13258	0,085644
TURIST	0,068098	0,130222	-0,00527	1	0,062279	0,202785	0,060957	0,291214	0,415558	0,249451	0,235097	0,156722
KOLO	-0,0005	-0,00828	-0,10378	0,062279	1	0,117027	0,088409	0,157238	-0,09093	0,274042	-0,02856	0,185136
BIRDW	0,084522	-0,02653	0,235225	0,202785	0,117027	1	0,763944	0,122197	0,1466	-0,06553	-0,02238	0,186466
MYSLIV	0,018379	-0,10377	0,330199	0,060957	0,088409	0,763944	1	0,065229	0,177866	-0,04674	0,008038	0,222684
HIST	0,029399	0,153082	-0,09068	0,291214	0,157238	0,122197	0,065229	1	0,419765	0,188344	0,258373	-0,02345
MUZEUM	-0,06392	0,111145	0,112836	0,415558	-0,09093	0,1466	0,177866	0,419765	1	0,297547	0,262981	0,283026
AKCE	-0,09067	0,126763	-0,06164	0,249451	0,274042	-0,06553	-0,04674	0,188344	0,297547	1	0,009017	0,408143
HOUBY	0,069857	0,088266	0,13258	0,235097	-0,02856	-0,02238	0,008038	0,258373	0,262981	0,009017	1	-0,09232
OST1	0,010884	0,093928	0,085644	0,156722	0,185136	0,186466	0,222684	-0,02345	0,283026	0,408143	-0,09232	1
Means	1,26	1,645	0,165	0,615	0,905	0,035	0,03	0,605	0,335	0,495	0,64	0,555
Std.Dev.	0,703473	0,529506	0,445835	0,631481	0,85418	0,184241	0,171015	0,617154	0,493958	0,609782	0,584902	0,74818

Příloha 1 Fotodokumentace

Obrázek 1 a 7 Pláže a parkoviště

Foto: Jana Podrázská

Obrázek 8 a 9 Odpadkové koše

Foto: Jana Podrázská

Obrázek 9 a 10 Odpadky

Foto: Jana Podrázská

Summary

The region around the city of Třeboň in Southern Bohemia holds a status of a natural reserve. However, unlike most natural reserves around the world this one has a very distinct character. The region has retained little of its original, indigenous shape, just to the contrary; It has been greatly impacted by human action. During the middle ages, a series of artificial, fresh water lakes has been created in order to first regulate the water catchments and control the floods and second; the creation of fisheries as an important regional industry. Relatively recently, since the second half of the twentieth century, sand and gravel mining industry has taken a big hold in this region. As the underground water seeps through the sand reef, it creates artificial lakes in the mined quarries. Regardless of this recent human activity, the impact on the environment has been relatively small.

However, the danger of negative environmental impact to the region comes from the recreational use of the lakes and this sparks discussion about the future recreational policies in the region. It is clear that they should exclude creation of large tourist infrastructure and rather pay attention to allowing for enough parking capacity as well as hygienic facilities for those who will visit the lakes.